

Zdaniem prezesa KRIR

WPR wobec nowych wyzwań

Czytaj na stronie 2

Czy Wspólna Polityka Rolna jest potrzebna?

Odpowiada minister

Marek Sawicki

Czytaj na stronie 2

Wieś przyszłości

Wypowiedź wiceministra

Artura Ławniczaka

Czytaj na stronie 3

Kredyty kłeszkowe

Czytaj na stronie 3

Partnerzy medialni

Polska Wieś **agro news**.com.pl

TELEWIZJA INTERAKTYWNA
www.agronews.com.pl

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Wspólna Polityka Rolna (WPR) ma zostać zreformowana do końca 2013 r. Oficjalne konsultacje społeczne na temat wspólnej polityki rolnej po roku 2013 zostaną przeprowadzone jeszcze w tym roku, po opublikowaniu dokumentu Komisji Europejskiej przedstawiającego różne warianty WPR w przyszłości.

Natomiast obecnie w ramach publicznej debaty poprzez specjalną witrynę internetową (http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/debate/index_pl.htm) prowadzone są przez Komisję Europejską wstępne konsultacje, których zamknięcie przewidziane jest na początek czerwca br. Polegają one na udzieleniu odpowiedzi przez zainteresowanych obywateli Unii Europejskiej na cztery podstawowe pytania: Dlaczego potrzebujemy europejskiej wspólnej polityki rolnej? Czego obywatele oczekują od rolnictwa? Dlaczego potrzebna jest reforma WPR? Jakich narzędzi potrzebujemy do kształtowania WPR w przyszłości?

– Wspólna Polityka Rolna służy całemu społeczeństwu. Dotyczy ona nie tylko rolników, lecz każdego z nas. Europejskie rolnictwo to nie tylko bezpieczeństwo żywnościowe, to również krajobrazy, miejsca pracy, przyroda, zmiany klimatu. Chętnie poznamy państwa potrzeby i oczekiwania związane z dalszym rozwojem rolnictwa i obszarów wiejskich w Europie. Będzie-

Konieczna jest

O Wspólnej Polityce Rolnej rozmawiali: komisarz UE ds. rolnictwa Dacian Ciolos i minister Marek Sawicki podczas niedawnego pobytu komisarza UE w Warszawie

publiczna debata o WPR

my wdzięczni za państwa pomoc w opracowaniu polityki, która będzie im najlepiej służyć! – zachęcał **Dacian Ciolos** komisarz UE ds. rolnictwa do udziału w internetowej dyskusji wszystkich zainteresowanych obywateli i organizacji UE, nie tylko tych związanych z sektorem rolniczym.

Zdaniem ministra rolnictwa i rozwoju wsi **Marka Sawickiego** bardzo ważna jest ponadnarodowa dyskusja na temat kształtu i instrumentów WPR gdyż rolnictwo jest dzisiaj wielofunkcyjne i nie sprowadza się tylko do produkcji żywności.

– Musimy ustalić jaka ma być nowa Wspólna Polityka Rolna, jak rozwiązać problemy, w których z jednej strony występuje nadpro-

dukacja żywności, a z drugiej strony mamy blisko miliard głodujących. WPR i inne polityki rolne na świecie nie odpowiadają na razie na te dwa pytania, a będziemy musieli znaleźć te odpowiedzi w krótkim czasie – mówił szef polskiego resortu rolnictwa.

Jak podkreślił **Wiktor Szmulewicz**, prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych społeczeństwo europejskie musi zrozumieć wagę jaką odgrywa rolnictwo, co wraz z redukcją kosztów administracyjnych związanych z realizacją WPR pozwoli na lepsze zarządzanie sektorem.

Opracował: WOP

Chłop Roku 2010

Stanisław Budzeń, rolnik ze wsi Boczki w powiecie łowickim, województwo łódzkie, został zwycięzcą XVI edycji konkursu o tytuł „Chłopa Roku”. W nagrodę otrzymał statuetkę ministra rolnictwa, upominki rzeczowe oraz wyjazd do Brukseli. Stanisław Budzeń ma 45 lat i gospodaruje na 19 hektarach. Jest czterokrotnym mistrzem Polski w dojeniu sztucznej

krowy. Do udziału w konkursie wytypowała go Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego.

Celem imprezy, odbywającej się zawsze w pierwszą niedzielę po świętym Wojciechu pod pomnikiem Bartosza Głowackiego w Raclawicach jest przede wszystkim upowszechnianie kultury wiejskiej, integracja środowisk wiejskich oraz pokazanie tradycji i obyczajów polskiej wsi.

WOP

Od lewej: Edward Gnat – radny Sejmiku woj. łódzkiego, Andrzej Górczyński – prezes IRWL, Stanisław Budzeń – Chłop Roku 2010 wraz z rodziną, Artur Ławniczak – wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi

XIII Posiedzenie KRIR

WElgiszewie, województwo kujawsko-pomorskie 6 maja odbyło się XIII Posiedzenie Krajowej Rady Izb Rolniczych III kadencji.

W trakcie obrad, którym przewodniczył **Wiktor Szmulewicz**, prezes KRIR, dyskutowano między innymi na temat nowelizacji ustawy o izbach rolniczych oraz funkcjonowania Funduszu Promocji Produktów Rolno-Spożywczych. Pozytywnie zaopiniowano też projekt porozumienia pomiędzy Krajową Radą Izb Rolniczych a Polskim Towarzystwem Rybac-

kim oraz ustalono regulamin pracy. Natomiast 7 maja uczestniczący w posiedzeniu prezesi i delegaci z izb wojewódzkich wzięli udział w zorganizowanej przez Kujawsko-Pomorską Izbę Rolniczą również w Elgiszewie konferencji podsumowującej projekt pt.: „Przygotowanie rolników, przetwórców i społeczności wiejskiej w województwie kujawsko-pomorskim do funkcjonowania i korzystania ze zmieniającej się Wspólnej Polityki Rolnej”.

WOP

Czy Wspólna Polityka Rolna jest potrzebna?

**Odpowiada
MAREK SAWICKI
– minister rolnictwa
i rozwoju wsi**

Jak pokazują wyniki ostatnich badań Eurobarometru, rolnictwo i Wspólna Polityka Rolna przestały już być postrzegane w wąskim sektorowym i tradycyjnym kontekście. Także w Polsce coraz silniejsza jest świadomość wielości funkcji, jakie pełni rolnictwo i tym samym polityka rolna. Wynika to z silnego związku między rolnictwem, środowiskiem naturalnym, a także rozwojem gospodarczym i społecznym całego terytorium kraju, także w kontekście europejskim.

Wspólna Polityka Rolna nie służy tylko rolnikom, ale całemu społeczeństwu i nie tylko poprzez produkcję żywności – choć ta tradycyjna funkcja pozostanie najistotniejszym zadaniem w kontekście długoterminowych globalnych zmian demograficznych.

Chcę podkreślić, iż postrzeganie obecnych i przyszłych funkcji i celów rolnictwa i polityki rolnej w Polsce niewiele różni się od ich postrzegania przez ogół społeczeństwa europejskiego. Dotychczasowa dyskusja nt. WPR po 2013 roku pokazuje jednak, że możemy się różnić w pomysłach na to, jak realizować te wspólne cele.

Kwestia budżetu WPR

Potrzebujemy silnego, być może zwiększonego budżetu wspólnotowego WPR po 2013 roku, a wynika to z kilku przyczyn.

Po pierwsze, silny budżet jest konieczny ze względu na planowane **rozszerzenie funkcji i zadań**, jakie stawiamy przed rolnictwem europejskim i Wspólną Polityką Rolną. Nie zapominajmy, że oprócz dotychczasowych celów, potwierdzonych w art. 39 Traktatu z Lizbony, mówimy dzisiaj o konieczności włączenia się rolnictwa i WPR w realizację nowych celów wspólnotowych m.in. związanych ze zrównoważonym (zielonym) wzrostem.

Po drugie, silny budżet jest niezbędny dla zapewnienia **równych warunków konkurencji** w rozszerzonej UE. Nie chodzi tylko o sprawiedliwość – równe warunki konkurencji na jednolitym rynku

są niezbędne dla poprawy konkurencyjności rolnictwa UE (jako całości) na rynkach międzynarodowych. Wymaga to odejścia od dotychczasowych, przejściowych rozwiązań, szczególnie w zakresie alokacji środków finansowych w pierwszym filarze WPR.

Po trzecie, silny budżet jest konieczny w związku z niskimi i niestabilnymi **cenami surowców rolnych**. Poprawy w tym zakresie możemy się spodziewać dopiero w długim okresie, z uwagi na przewidywany wzrost ludności świata. W perspektywie krótkookresowej, szczególnie w kontekście kryzysu finansowego, trudno jednak oczekiwać istotnej poprawy w tym zakresie.

Po czwarte, nie da się pogodzić **procesu liberalizacji** handlu międzynarodowego z rozważaniami o mniejszym budżecie WPR i rosnących wymaganiach jakościowych i środowiskowych stawianych rolnikom.

Wreszcie – silny budżet w WPR jest de facto **warunkiem przetrwania** tej polityki jako polityki o wspólnotowym charakterze, realizującej wspólnotowe cele w obliczu wspólnotowych wyzwań. Dalsza renacjonalizacja finansowania spowodowałaby, iż krajowe, często egoistyczne cele, konkurowałyby celami wspólnotowymi i nieuchronnie zniszczyłyby to, co już osiągnęliśmy, np. w zakresie jednolitego rynku.

Kształt WPR po 2013 r.

Polska jest zwolennikiem reformy Wspólnej Polityki Rolnej w tych obszarach, które wymagają odejścia od nieefektywnych i niesprawiedliwych rozwiązań. Jednocześnie chcemy utrzymania wszystkich tych elementów, które się sprawdziły i które będą potrzebne także w przyszłości.

Polska ma trzy priorytety dotyczące reformy WPR:

● **Priorytet pierwszy to wyrównanie poziomu wsparcia bezpośredniego** między państwami członkowskimi przez odejście od historycznych, produkcyjnych kryteriów podziału koperty finansowej.

● **Priorytet drugi to uproszczenie WPR**. Interesuje nas jednak realny postęp w zakresie uproszczenia, oczywiście bez uszczerbku dla skuteczności i efektywności WPR.

● **Na koniec – oczekujemy silniejszego ukierunkowania wsparcia na potrzeby, ale także potencjał i możliwości małych i średnich gospodarstw rolnych**, które są przecież podstawą europejskiego modelu rolnictwa. Cechy strukturalne sektora małych gospodarstw utrudniające im konkurowanie na globalnym rynku powinny ułatwić im skuteczne włączenie się w realizację celu zrównoważonego, efektywnego gospodarowania zasobami i ochrony środowiska.

BIORĄC POD UWAGĘ TAK OKREŚLONE PRIORYTETY POLSKA OCZEKUJE:

● zasadniczych zmian w zakresie **systemu płatności bezpośrednich**;

● kontynuacji oraz uproszczenia w zakresie **polityki rozwoju obszarów wiejskich** (drugi filar) oraz

● kontynuacji w zakresie **systemu interwencji rynkowej**, w szczególności zachowania wszystkich obecnych instrumentów i ich bardziej aktywnego i skutecznego stosowania w przyszłości.

Płatności bezpośrednie

Płatności bezpośrednie powinny pozostać podstawowym instrumentem WPR. Przede wszystkim dlatego, że pozwalają na włączenie wszystkich gospodarstw i całej powierzchni użytków rolnych w realizację głównych celów tej polityki.

Wysoka skuteczność tego instrumentu polega na jego wielofunkcyjności w połączeniu ze stosunkowo prostym charakterem. To, czego nie można osiągnąć przez płatności bezpośrednie, powinniśmy realizować poprzez instrumenty drugiego filaru, które ze swej natury są bardziej ukierunkowane, ale także kosztowne we wdrażaniu. Nie znaczy to oczywiście, że instrumentów drugiego filaru nie można uprościć.

Płatności bezpośrednie powinny odpowiadać za bezpieczeństwo żywnościowe, poprzez wsparcie i stabilizację dochodów rolniczych oraz utrzymanie użytków rolnych w gotowości do produkcji (Dobra Kultura Rolna). Płatności bezpośrednie są też instrumentem realizacji celów środowiskowych, pokrywając koszty spełniania coraz wyższych wymagań nakładanych na rolnictwo. Jako główny instrument finansowego wsparcia płatności bezpośrednie odpowiadają także za (równe) warunki konkurencji na jednolitym rynku.

Zdaniem prezesa KRIR

Dlaczego potrzebujemy europejskiej Wspólnej Polityki Rolnej?

Prawidłowa realizacja założeń Wspólnej Polityki Rolnej, ustanowionej już Traktatem Rzymskim w 1957 roku i modyfikowanej w ciągu następujących 50 lat jej trwania w ramach rozrastającej się Wspólnoty Europejskiej, stanowi gwarancję w obecnej UE kontynuacji kluczowego i strategicznego sektora gospodarki, jakim jest rolnictwo.

WPR, wobec coraz to nowych wyzwań stawianych przed rolnictwem, obarczona jest obowiązkiem umożliwienia dostarczenia na rynek europejski bezpiecznej żywności produkowanej przez rodzime gospodarstwa rolne. Jednakże rola rolnictwa nie ogranicza się jedynie do produkcji, a przyjęta politycznie rola Unii Europejskiej jako lidera w zakresie ochrony środowiska naturalnego wymusza dodatkowe narzędzia wsparcia rolnictwa w osiągnięciu założonych celów.

Bioróżnorodność, walka ze zmianami klimatycznymi, zachowanie krajobrazu obszarów wiejskich, energia odnawialna – to wyzwania na najbliższe lata, w których osiągnięcie zadowalających rezultatów nie będzie możliwe bez efektywnego, sprawnie zarządzanego na poziomie ogólnoeuropejskim sektora rolnego.

Czego obywatele oczekują od rolnictwa?

Obywatele Unii Europejskiej oczekują, że rolnicy we Wspólnocie będą produkowali zdrową, bezpieczną i smaczną żywność dostępną po przystępnych dla konsumentów cenach. Nowocześnie zarządzane rolnictwo z produktami wyróżniającymi się w świecie pod względem jakości musi dawać okazję do rozwoju eksportu produktów żywnościowych dostarczanych także na inne rynki krajów trzecich generując w ten sposób miejsca pracy i zapewniając stabilne dochody ludności wiejskiej.

Obszary poza miastami to nadal dominujący w geografii Europy areał powierzchniowy, a jego zachowanie w obecnym stanie możliwe jest jedynie właśnie poprzez działalność rolniczą. Dzisiejsze rolnictwo musi stanowić także dziedzinę gospodarki, która wpisuje się w rozwiązywanie najnowszych problemów cywilizacyjnych. Dlatego społeczeństwo UE rozumie, że rolnictwo to również szansa na skuteczną walkę ze zmianami klimatu oraz dywersyfikację źródeł energii.

Dlaczego potrzebna jest reforma WPR?

Wśród najbardziej transparentnych potrzeb reformy, w szczególności uwidoczniowych w nowych krajach członkowskich, jest nierówne traktowanie rolników z różnych państw UE, co zaburza konkurencyjność pomiędzy nimi, a także

stanowi trudność w odpowiednim kreowaniu jednolitego rynku wewnętrznego. Różnice w poziomie dotowania gospodarstw rolnych występują nie tylko na poziomie krajowym, lecz również regionalnym, co spowodowane jest różnymi rozwiązaniami systemowymi. Dystrybucja płatności obszarowych nie tylko nie jest jednolita, lecz również skomplikowana od strony administracyjnej.

Wiele procedur nie jest czytelnych, co powoduje niezrozumienie społeczeństwa w zakresie niepodważalnej potrzeby dalszego wspierania producentów rolnych. Reformę WPR wymuszają zmieniające się warunki globalne w zakresie liberalizacji handlu, a także nowe zadania postawione przed sektorem, do których należą m.in. wspomniane już wcześniej zmiany klimatyczne czy zachowanie bioróżnorodności.

Wiele mechanizmów interwencyjnych wymaga aktualizacji, aby mogły one faktycznie stanowić ochronę dla rolników w czasie załamań ekonomicznych rynku.

Jakich narzędzi potrzebujemy do kształtowania WPR w przyszłości?

Podstawowym mechanizmem rekompensaty rolnikom wyższych kosztów produkcji z uwagi na obowiązujące standardy jakościowe i środowiskowe, jak i związanych z wykonywanymi dobrami publicznymi, powinny pozostać płatności obszarowe.

Wobec częstych wahań rynkowych należy ustanowić narzędzia, które będą wpływały na stabilizację dochodów rolniczych w okresach, gdy otrzymywane za wytwarzane surowce ceny nie będą zapewniały godziwego zysku za wykonaną pracę. Dlatego mechanizmy interwencyjne powinny zostać utrzymane.

Należy nadal wspierać producentów gospodarujących na obszarach o niekorzystnych warunkach, rekompensując rolnikom dodatkowe koszty i straty finansowe powodowane ekstensywnym charakterem produkcji ważnej ze środowiskowego i społecznego punktu widzenia. Istotnym elementem WPR muszą pozostać instrumenty rozwoju infrastruktury wiejskiej i unowocześniania gospodarstw. II filar ma ogromne znaczenie w nowych krajach UE w modernizacji rolnictwa i obszarów wiejskich, dlatego istnieje głęboka potrzeba kontynuacji takiej pomocy.

Czasopismo
Krajowej Rady Izb Rolniczych
Ukazuje się raz w miesiącu.

Polska Wieś

Wydawane i redagowane na zlecenie
Krajowej Rady Izb Rolniczych przez zespół „Poradnika
Rolniczego”.

Kolportaż – czasopismo dostępne razem
z tygodnikiem „Poradnik Rolniczy”

Krajowa Rada Izb Rolniczych
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
Tel.: (022) 623 21 65, fax (022) 623 11 55; www.krir.pl

Red. Nacz. Wojciech Petera, tel.: 0606 396 747
e-mail: wojciech.petera@wp.pl
polskawies@poradnik.net.pl

Wypowiedź wiceministra rolnictwa

Wieś przyszłości

W ciągu ostatnich lat na obszarach wiejskich nastąpiły ogromne zmiany i ten proces wciąż trwa. Dziś coraz rzadziej mówi się o zacofaniu na wsi. Wręcz przeciwnie, polska wieś i rolnictwo coraz częściej kojarzy się z postępem i rozwojem. Rozwój komunikacji, łatwość przemieszczania się, dostępność do Internetu powodują, że wiele przedsięwzięć można spokojnie realizować na wsi. Inicjując na obszarach wiejskich odpowiednie usługi oraz poprawiając ich infrastrukturę, można osiągnąć cały wachlarz pożądanych skutków.

Po roku 2013 nie będzie można mówić o jakiejś jednolitej, uniwersalnej wsi polskiej. Będzie to wieś zróżnicowana. W regionach, w których już dziś przeważają duże, produkujące na rynek gospodarstwa rolne, dominującą gałęzią gospodarki narodowej pozostanie rolnictwo. Natomiast tam, gdzie dominują gospodarstwa średnie lub mniejsze, o wielokierunkowym profilu produkcji będzie następować z jednej strony koncentracja ziemi w kierunku powiększania gospodarstw już istniejących, a z drugiej, utrzymując tendencje do poszukiwania dodatkowych źródeł dochodów z wykorzystaniem zasobów znajdujących się na wsi, wynikających z lokalnych tradycji. Agroturystyka, wykorzystanie walorów krajobrazowych, historycznych i tradycji lokalnych, to jeden z elementów tych zmian, które już się dokonu-

ją przy wsparciu programów unijnych i pomocy krajowej.

Czas na KSOW

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich stanowi ważną platformę współpracy w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń w przygotowywaniu i realizacji strategii działania oraz programów służących zdynamiczowaniu procesów modernizacji gospodarki i poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. W ramach KSOW zrealizowano wiele ciekawych projektów informacyjnych i promocyjnych. Udanym projektem był np. konkurs „Przyjazna wieś” promujący dobre praktyki. Dużą popularnością cieszyły się konferencje i seminaria o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, np. „Polityka spójności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich”

oraz seminarium poświęcone wdrażaniu projektów współpracy w ramach osi 4 LEADER „Projekty współpracy – wymiar międzyregionalny i międzynarodowy”.

Dzięki swej otwartości Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich skupia dziś wszystkie najważniejsze podmioty aktywnie działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Z biegiem czasu powinno być ich coraz więcej. Budowana obecnie w Polsce Sieć powinna służyć przede wszystkim lepszemu przepływowi informacji między jej uczestnikami zaangażowanymi w działania na rzecz polskiej wsi i jej mieszkańców, a dzięki przynależności do Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich, powinna korzystnie wpłynąć na zintensyfikowanie kontaktów z organizacjami o znaczeniu międzynarodowym zaangażowanymi w rozwój obszarów wiejskich. Pozwoli to wspierać projekty współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej oraz inicjować projekty badawcze związane z obszarami wiejskimi na szczeblu europejskim. Chodzi o zbudowanie takich relacji między partnerami sieci, które umożliwią rzetelną wymianę informacji między wszystkimi jej uczestnikami i przyczynią się bezpośrednio do ich upowszechniania wśród mieszkańców obszarów wiejskich. Jestem przekonany, że Sieć stanie się forum aktywnej wymiany dobrych praktyk, wiedzy i doświadczeń zdobytych we wdrażaniu projektów służących zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich.

Artur Ławniczak
podsekretarz stanu
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Widziane z Brukseli

Ostatni miesiąc w Parlamencie Europejskim to tygodnie normalnej, konkretnej pracy. Po dramatycznych wydarzeniach kwietniowych, żałobie w Polsce oraz odwołaniem głosowań na sesji plenarnej w Strasburgu z powodu paralizu komunikacji lotniczej w Europie, maj przyniósł dużo obowiązków dla nas wszystkich.

Pierwsza mini-sesja w Brukseli, w dniach 5–6 maja, rozpoczęła się wcześniej niż zwykle, w celu przeprowadzenia zaległych głosowań. Głównymi tematami tej sesji były m.in.: standaryzacja pojazdów z napędem elektrycznym, co według posłów jest podstawą do walki ze zmianami klimatu; upowszechnienie profilaktyki w chorobach nowotworowych; modyfikacja dyrektywy o dodatkowych środkach bezpieczeństwa na lotniskach w taki sposób, aby stosowne koszty ponosiło państwo, a nie pasażer; poprawa dobrostanu zwierząt poprzez większą kontrolę i szersze ramy prawne; porozumienie na temat systemu SWIFT i dostępu Stanów Zjednoczonych do danych obywateli UE; bardziej efektywna kontrola budżetu i nieprawidłowości finansowych, w tym znaczne obniżenie marginesu błędów w wydatkach na rolnictwo oraz absolutorium za budżet 2008. Gościł na sali plenarnej w Brukseli wystąpił wiceprezydent USA Joe Biden, podkreślając, iż tak jak Europa potrzebuje Stanów Zjednoczonych, tak Stany Zjednoczone potrzebują Europy.

10 maja odbyły się warsztaty zorganizowane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat „Wpływ standardów UE na konkurencyjność sektora rolno-spożywczego”. W spotkaniu, oprócz posłów i członków Komii

sji uczestniczył Komisarz Rolnictwa i Rozwoju Wsi Dacian Ciolos, hiszpańska Minister Środowiska, Rozwoju Wsi i Spraw Morskich Elena Espinosa, a także eksperci z ośrodków analitycznych.

Wśród kluczowych aspektów poruszonych na warsztatach wymienić należy bezpieczeństwo żywności, które, według ekspertów, to nie tylko jakość i spełnianie określonych norm i warunków produkcji, ale przede wszystkim zdrowie konsumentów. Komisarz przypominał, iż podstawą zasad regulujących produkcję żywności są fundamentalne wartości, którymi kieruje się Unia Europejska, tj. ochrona środowiska czy dbanie o dobrostan zwierząt. Musimy utrzymać wysoką jakość wyrobów spożywczych produkowanych na naszym terenie i spełniać oczekiwania obywateli.

Podkreślano także konieczność wyraźnego zaznaczenia miejsca pochodzenia produktów tak, aby konsument był w stanie łatwo odróżnić produkty europejskie od tych pochodzących z krajów trzecich. Spełnianie wysokich norm w procesie produkcji żywności wiąże się z dużymi kosztami, to niezaprzeczalny fakt. Jednakże, jak pozwoliłem sobie przypomnieć wszystkim obecnym na spotkaniu, problemem jest obecna sytuacja na rynku. To kraje eksportujące towary do Unii nie przestrzegają naszych norm, tym samym stawiając naszych rolników w trudnej pozycji. Musimy wymagać przestrzegania tych samych norm od naszych importerów, dopiero wtedy będziemy mogli zacząć mówić o uczciwych warunkach konkurencji. Przestrzeganiem również przed ewentualnym włączeniem Ukrainy do Jednolitego Rynku Europejskiego, co miałoby negatywne skutki dla wielu gałęzi rolnictwa, a w

szczególności dla rynku zbożowego. Zgadza się też ze zdaniem Komisarza Ciolosa, że potrzebujemy skutecznej polityki informacji i komunikacji nie tylko dla konsumentów, ale także producentów, aby byli świadomi zarówno korzyści, jak i zagrożeń, jakie w danym momencie niesie ze sobą rynek.

Majowa sesja w Strasburgu również miała pozytywny wydźwięk dla polityki rolnej. Przegłosowane zostały dwa raporty, pierwszy mniej dla nas istotny nt. działań na rzecz regionów peryferyjnych i kolejny, ważniejszy nt. uproszczenia WPR. Nowy system musi być oparty na obiektywnych i sprawiedliwych kryteriach. Uważam, że wyrównanie dopłat w poszczególnych państwach jest niezbędne do osiągnięcia tego celu. Ceny transportu towarów, maszyn rolniczych, nawozów czy koszty pracy osiągają podobny pułap w wielu krajach, a przeciwnicy używają właśnie tego argumentu, aby opóźnić wyrównanie dopłat. Należy też pamiętać, iż nowe kraje członkowskie potrzebują znacznych środków na wsparcie modernizacji rolnictwa, jego restrukturyzację i doganianie krajów „starej piętnastki”.

Jarosław Kalinowski
poseł do Parlamentu
Europejskiego

Dla rolników poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych

Obfite opady deszczu występujące w całej Polsce spowodowały powodzie i podtopienia, w wyniku których wielu rolników poniosło duże straty zarówno w uprawach, jak i w sprzęcie rolniczym, czy budynkach służących do produkcji rolnej. Rolnicy poszkodowani w wyniku klęski żywiołowej, a do tych należy m.in. deszcz nawalny, mogą skorzystać z preferencyjnego oprocentowanego kredytu klęskowego na wznowienie produkcji w swoich gospodarstwach.

Do oprocentowania takiego kredytu dopłaca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dlatego jest on dużo korzystniejszy dla poszkodowanych niż dostępne kredyty komercyjne. Kredytobiorca płaci bowiem jedynie 2% należnego oprocentowania w skali roku, o ile ubezpieczył przynajmniej połowę średniej rocznej produkcji lub dochodu związanego z produkcją lub 3,8125%, gdy takich umów nie zawarł. Resztę należnego oprocentowania pokrywa Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Poszkodowani w wyniku klęski żywiołowej, aby wznowić produkcję w swoich gospodarstwach rolnych czy działach specjalnych produkcji rolnej, mogą skorzystać z dwóch linii kredytowych – inwestycyjnej i obrotowej. Kredyt obrotowy można otrzymać na środki do produkcji rolnej, np. nawozy, paliwa czy też zakup inwentarza. Kredyt inwestycyjny natomiast można dostać m.in. na zakup maszyn rolniczych, przywrócenie funkcji użytkowych zniszczonych lub uszkodzonych budynków inwentarskich i innych służących do produkcji.

Co należy zrobić, aby otrzymać kredyt klęskowy

Kredyty klęskowe mają specjalną procedurę uruchamiania pomocy. Przed złożeniem wniosku o kredyt, poszkodowany uda-

je się do urzędu gminy, aby zgłosić szkodę. Pozwala to komisji powołanej przez wojewodę na oszacowanie wysokości szkód, które powstały w wyniku klęski w danym gospodarstwie. Komisja dokonuje szacunków w terminie 2 miesięcy od dnia stwierdzenia skutków klęski. Na podstawie pracy tej komisji przygotowana jest opinia wojewody dotycząca zakresu i wysokości szkód spowodowanych przez klęskę. Jest ona formalnym dokumentem potwierdzającym wystąpienie szkody i jej uzyskanie jest warunkiem ubiegania się przez poszkodowanego o kredyt.

W ciągu kolejnego miesiąca wojewoda zgłasza wniosek do ministra rolnictwa i rozwoju wsi o wyrażenie zgody na uruchomienie pomocy.

Wyrażenie zgody przez ministra umożliwia uruchomienie linii preferencyjnych kredytów klęskowych na wznowienie produkcji po danej klęsce przez banki współpracujące z ARiMR. Wtedy rolnik ubiegając się o kredyt klęskowy musi pójść do banku i pobrać formularz wniosku o kredyt. Jeśli zamierza starać się o kredyt klęskowy inwestycyjny musi przygotować plan inwestycji.

Kolejnym krokiem jest złożenie w banku wniosku o kredyt wraz z planem inwestycji, o ile rolnik ubiega się o kredyt inwestycyjny, opinią wojewody i innymi dokumentami wymaganymi przez bank.

Źródło: ARiMR

O kredyty klęskowe można ubiegać się w następujących bankach:

- ◆ Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.,
- ◆ Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.,
- ◆ Mazowiecki Bank Regionalny S.A.,
- ◆ Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A.,
- ◆ ING Bank Śląski S.A.,
- ◆ Bank Zachodni WBK S.A.,
- ◆ Bank Polska Kasa Opieki S.A.,
- ◆ a także w bankach spółdzielczych zrzeszonych w BPS S.A., SGB GBW S.A. i MBR S.A.

W opinii KRIR

„Modernizacja gospodarstw rolnych”

Samorząd rolniczy z zadowoleniem przyjął przedstawioną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi propozycję zmiany regulacji dla działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW 2007–2013 w zakresie wprowadzenia możliwości przyznawania pomocy finansowej rolnikom wspólnie ubiegającym się o wsparcie zakupu urządzeń i maszyn rolniczych. Taki rodzaj wydatkowania pomocy wychodzi naprzeciw mniejszym gospodarstwom rolnym posiadającym ograniczone możliwości unowocześnienia parku maszynowego.

Podobną, pozytywną reakcję zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych budzi wdrożenie w ramach omawianego działania operacji związanych z priorytetami, o których mowa w art. 16a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 tj. uruchomienia wyprofilowanej formy pomocy w sektorze mleczarskim polegającej na pomocy

rozwoju gospodarstw mlecznych bądź wsparcia finansowego dywersyfikacji działalności rolników, którzy zdecydują się na zaprzestanie chowu krów mlecznych. Jednakże, biorąc pod uwagę fakt, że najliczniejszą grupą producentów mleka w Polsce są rolnicy posiadający kwotę produkcyjną do 20 000 kg, zarząd KRIR wyraża przekonanie, iż efektywność restrukturyzacji całego sektora uzależniona będzie od sprawnej dywersyfikacji działalności tej właśnie grupy najmniejszych producentów mleka.

Dlatego też samorząd rolniczy wniósł o umożliwienie skorzystania ze wsparcia w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych” PROW 2007–2013 przeznaczonego na zmianę profilu produkcji gospodarstw mlecznych rolnikom posiadającym kwotę do 20 000 kg. W przypadku natomiast chęci uzyskania pomocy finansowej z przeznaczeniem na rozwój produkcji mleka, samorząd rolniczy popiera zaproponowane przez

resort rozwiązanie w postaci umożliwienia ubiegania się o takie wsparcie producentom mleka posiadającym kwotę powyżej 20 000 kg.

Ponadto, w opinii Krajowej Rady Izb Rolniczych wyrażonej poprzez oficjalny wniosek podjęty w trakcie XIII Posiedzenia KRIR III kadencji, jakie odbyło się 6 maja br. w Elgieszewie, należy odejść od progu 4 ESU jako kryterium decydującego o możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych” PROW 2007–2013. Rozwiązanie takie umożliwi skorzystanie z pomocy przez małe gospodarstwa, w szczególności w województwach, gdzie dominuje taka forma działalności rolniczej (świętokrzyskie, małopolskie, podkarpackie), co wpisuje się w popierane przez samorząd rolniczy wprowadzenie w omawianej nowelizacji rozporządzenia wspólnego aplikowania o wsparcie przez niewielkich producentów rolnych.

Z udziałem Krajowej Rady Izb Rolniczych

O przyszłości WPR

Na temat kształtu Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku 29 kwietnia w Brukseli dyskutowali przedstawiciele belgijskiej organizacji Boerenbond, francuskiego FNSEA, Austriackiej Izby Rolniczej, niemieckiego DBV, holenderskiego LTO, brytyjskiego NFU oraz Krajowej Rady Izb Rolniczych.

Przewodnym tematem debaty była redystrybucja płatności bezpośrednich jako narzędzia stabilizacji dochodów rolniczych w Unii Europejskiej. Wyjściowym dokumentem dla rozmów był tekst stanowiska ramowego Komitetów Copa-Cogeca na temat przyszłości WPR po 2013 roku, a przewodnim celem prac zaangażowanych organizacji rolniczych z 6 krajów członkowskich UE jest wzmocnienie pozycji europejskich rolników w trwającej debacie na poziomie wspólnotowym w zakresie przyszłego kształtu wsparcia rolnictwa UE w nowej perspektywie finansowej. Wszyscy uczestnicy spotkania zgodnie stwierdzili, że obecne, historyczne wielkości referencyj-

ne planów stanowiące podstawę naliczania płatności obszarowych muszą zostać zastąpione przez obiektywne kryteria, których zastosowanie umożliwi sprawiedliwą dystrybucję wsparcia bezpośredniego.

Pełna zgodność poszczególnych organizacji rolniczych wyrażona została także w kwestii konieczności uproszczenia samego systemu oraz likwidacji dotychczasowych różnych sposobów naliczania, które dodatkowo tworzą różnice w wysokości płatności zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Jednocześnie skomplikowane dotychczas procedury administracyjne należy uprościć i ograniczyć do minimum, tak aby nowy system płatności był mechanizmem klarownym nie tylko dla rolników, lecz również dla pozostałych grup społecznych, co pozytywnie wpłynęłoby na zrozumienie potrzeb dalszego wspierania rolnictwa Unii Europejskiej.

Adam Stępień
Biuro KRIR

Spadek rolniczych dochodów

Jak szacuje Eurostat dochody europejskich rolników spadły w 2009 roku średnio o 11,6% w wartościach rzeczywistych, po wzięciu pod uwagę skutków inflacji. Największy o aż 30% spadek wartości produkcji odnotowano w sektorze zbóż, 24% w sektorze oliwy z oliwek, 21% w sektorze mleka i 12% w sektorze owoców i warzyw.

Według badań Eurostat od 2003 roku, obserwujemy spadkową tendencję w europejskim sektorze rolnym, odznaczającą się spadkiem cen rolnych średnio o 2,1% rocznie oraz wzrostem cen placowych przez konsumentów średnio o 2,5%.

– Dane te potwierdzają nasze najgorsze obawy. Sytuacja ta jest nie do wytrzymania. Nawet przed obecnym kryzysem, dochody rolne stanowiły średnio jedynie 50% średnich dochodów w innych sektorach. Europejscy decydenci polityczni muszą natychmiast podjąć działania, aby zaradzić tej trudnej sytuacji.

Copa-Cogeca domagają się, aby natychmiast zostały wprowadzone instrumenty w europejskim sektorze warzyw i owoców, wraz ze zwiększoną możliwością wycofań dla owoców. W sektorze mlecznym, należy zarzą-

dzać zapasami w odpowiedni sposób a dla zbóż, koniecznie trzeba w pełni wykorzystać instrumenty rynkowe. Domagamy się również otworzenia prywatnego przechowalnictwa dla oliwy z oliwek – mówi Pekka Pesonen, sekretarz generalny Copa-Cogeca. – Po roku musimy dysponować silną Wspólną Polityką Rolną, która zachowa płatności bezpośrednie dla rolników. Jeśli sytuacja rynkowa znacznie się nie poprawi, jeszcze więcej rolników będzie opuszczało obszary wiejskie.

WOP

Europejska agencja praktyk handlowych

Wzwiązku z nieprawidłowym funkcjonowaniem łańcucha żywnościowego w Unii Europejskiej, Komitety Copa-Cogeca wzywają Komisję Europejską i państwa członkowskie do promowania uczciwych praktyk handlowych oraz do zakazania stosowania nieuczciwych praktyk i nadużyć.

Ceny bowiem uzyskiwane przez rolników za plody rolne często nie pozwalają na pokrycie kosztów produkcji oraz na zapewnienie godziwych dochodów. Obecnie otrzymują oni jedynie 10% ceny, którą konsumenci płać za zakupione artykuły spożywcze. Spowodowane jest to między innymi faktem, że europejscy farmezy i spółdzielnie muszą stawić czoła ogromnej sile nabywczej przetwórców supermarketów. Dlatego też, jak podkreśla **Paolo Bruni**, przewodniczący

Komitetu Copa, europejskie reguły konkurencji muszą zostać dostosowane w celu umożliwienia organizacjom producenckim, głównie spółdzielniom, zwiększania ich wielkości i skali, co dałoby im większą władzę w łańcuchu dostaw żywności. Ponadto zdaniem Bruni musi zostać utworzona niezależna „Europejska agencja praktyk handlowych, stosowanych w sektorze żywnościowym”, która doradzałaby w kwestiach dotyczących łańcucha żywnościowego oraz przyczyniłaby się do większej przejrzystości i uczciwości w łańcuchu dostaw żywności. Ważną zaś częścią agencji byłby europejski „mediator praktyk handlowych w dziedzinie sektora żywnościowego”, który orzekałby w sprawach spornych.

WOP

O doradztwie rolniczym w Brukseli

Z inicjatywy Stałego Zgromadzenia Francuskich Izb Rolniczych (APCA) 22 kwietnia w Brukseli przedstawiciele samorządów rolniczych z Austrii, Niemiec, Czech, Polski i Francji dyskutowali na temat przyszłości doradztwa rolniczego w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku. Wypracowane w tej kwestii wspólne stanowisko ma zostać przekazane Komisji Europejskiej.

Jak informuje **Adam Stępień** z Biura Krajowej Rady Izb Rolni-

czych, ideą przewodnią wspólnego działania izb rolniczych jest rozszerzenie zakresu obligatoryjnego systemu doradztwa rolniczego na poziomie wspólnotowym o nowe wyzwania zdefiniowane w trakcie ostatniej reformy WPR w 2008 roku (zmiany klimatyczne, odnawialne źródła energii, zarządzanie zasobami wodnymi, bioróżnorodność, innowacyjność) oraz wsparcie merytoryczne i dydaktyczne producentów rolnych w kontekście opłacalności prowadzonej działalności, a także dostosowania pro-

dukcyj do nowych warunków rynkowych po 2013 roku.

Zdaniem przedstawicieli uczestniczących w spotkaniu izb rolniczych doradztwo, ograniczone jedynie do wsparcia rolników w spełnieniu przez nich wymogów cross-compliance wymaga obecnie usprawnienia i rozszerzenia, co można stwierdzić między innymi na podstawie audytu przeprowadzonego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

WOP

Turystyka na wsi

W ramach projektu pt. „Tworzenie regionalnych produktów turystycznych na obszarach wiejskich Pomorza” Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego organizuje bezpłatne szkolenie na przedsiębiorcę – organizatora turystyki. Projekt ten jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Szkolenie przeznaczone jest dla rolników i ich domowników, ubezpieczonych w KRUS, mieszkających na terenie województwa pomorskiego, którzy zamierzają podjąć

zatrudnienie w sektorze turystyki lub prowadzić turystyczną działalność gospodarczą. Po jego ukończeniu uczestnik otrzyma certyfikat przedsiębiorcy – organizatora turystyki.

Program trzymiesięcznych zajęć obejmuje między innymi turystykę kwalifikowaną (w tym organizację imprez rekreacyjnych, wiejskich biur turystycznych, agroturystykę), podstawy ekonomii i zarządzania (w tym biznesplan, doskonalenie

umiejętności sprzedawania swoich usług i produktów), public relations (marketing, skuteczną promocję), naukę integracji zawodowej (tworzenie zespołów firm i wspólnych produktów regionalnych), finanse i rachunkowość (w tym umiejętność pozyskiwania funduszy), ochronę środowiska i warsztaty z psychorozwoju ułatwiające sukces zawodowy.

WOP

Stabilna i zrównoważona produkcja żywności

Komitety Copa-Cogeca 4 maja przyjęły stanowisko w sprawie Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku ze szczególnym naciskiem na zapewnienie stabilnej i zrównoważonej produkcji żywności wobec ryzyka i wyzwań.

Jak podkreśla **Padraig Walshe**, przewodniczący Komitetu Copa, mało jest spraw ważniejszych dla europejskich obywateli niż bezpieczeństwo i stabilność dostaw żywności produkowanej w sposób zrównoważony. Dlatego też zdaniem Copa-Cogeca należy utrzymać płatności bezpośrednio dla rolników, a zmiany w WPR po 2013 roku powinny skupić się na zwiększeniu stabilności rynkowej dla konsumentów oraz na umacnianiu roli produkcyjnej rolników. W tym celu potrzeba nowych narzędzi do walki z wahaniami rynkowymi oraz umacniających pozycje rolników w łańcuchu żywnościowym. Te działania muszą być wspierane przez nową politykę, aby rolnicy i spółdzielnie mieli większy dostęp

do narzędzi zwiększających konkurencyjność i pozwalających dostosować się do zmian klimatu, zwłaszcza ograniczeń wody. Ponadto, jak zaznaczają działacze Copa-Cogeca, przy właściwych zachętach rolnicy mogliby dostarczać więcej usług dla terenów wiejskich, takich jak ochrona naturalnych siedlisk, utrzymanie bioróżnorodności, zapobieganie powodziom czy polepszenie zdolności zatrzymania wód i zapobieganie pożarom.

– Potrzebujemy solidarności finansowej w oparciu o odpowiedni budżet, przy sprawiedliwym i równym traktowaniu wszystkich rolników oraz wzięcia pod uwagę zróżnicowania warunków. Na pewno nie chcemy dalszej renacjonalizacji Wspólnej Polityki Rolnej ani wzrostu udziału współfinansowania, gdyż doprowadziłoby to do zachwiania konkurencji i zagroziłoby wspólnemu rynkowi – mówi Padraig Walshe.

WOP

KRIR pyta, resort rolnictwa odpowiada

Kredyt na zakup klatek dla niosek

Kredyty preferencyjne udzielone producentom jaj konsumpcyjnych w kontekście Dyrektywy Rady 1999/74/WE z dnia 19 lipca 1999 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony kur niosek.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami udzielania preferencyjnych kredytów z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania, podmioty, które zaciągnęły kredyty preferencyjne, w tym producenci jaj konsumpcyjnych, zobowiązane są prowadzić działalność określoną w planie inwestycji, na podstawie którego udzielony został kredyt.

W przypadku kredytów zaciągniętych do dnia 30.04.2007 r. – na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 16, poz. 82 ze zm.), konsekwencją trwałego zaprzestania prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania jest zwrot dopłat wraz z odsetkami. Jednakże w niżej wskazanych przypadkach udzielone dopłaty nie będą podlegały zwrotowi, a konsekwencją będzie wyłącznie brak dalszego stosowania dopłat, tj. gdy:

- trwale zaprzestanie prowadzenia działalności wystąpiło nie wcześniej niż 13 listopada 2009 r. oraz umowa kredytu nadal obowiązuje,

- przyczyną trwałego zaprzestania prowadzenia działalności jest wystąpienie szczególnych okoliczności określonych w warunkach i zasadach udzielania kredytów, takich jak np. śmierć kredytobiorcy lub orzeczona stała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym,

- trwale zaprzestanie prowadzenia działalności nastąpiło po upływie pięciu lat od dnia udzielenia kredytu, umowa kredytu nadal obowiązuje, a także przedsięwzięcie zostało zrealizowane i działalność była prowadzona zgodnie z umową

kredytu oraz w dalszym okresie kredytowania oprocentowanie kredytu nie będzie wyższe niż wynikające z umowy zawartej pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a bankiem.

W przypadku kredytów udzielanych od 01.05.2007 r. – na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 77, poz. 514 ze zm.) lub rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. Nr 22, poz. 121 ze zm.) – trwale zaprzestanie prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania skutkuje zaprzestaniem stosowania dopłat do oprocentowania kredytu, a dopłaty już udzielone nie podlegają w takim przypadku zwrotowi.

Zarówno w przypadku kredytów udzielonych do 30.04.2007 r., jak i po tej dacie, kredytobiorca może, za zgodą banku, zmienić kierunek produkcji. Warunkiem zmiany kierunku produkcji jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji. Zmiana kierunku nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Pomoc na wymianę niezmodyfikowanych klatek

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, producenci rolni mogą ubiegać się o preferencyjne kredyty z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania m.in. na zakup lub instalację maszyn, urządzeń lub wyposażenia do produkcji rolnej w ramach następujących linii kredytowych:

- kredyt na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych (Symbol nIP),

- kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40. roku życia (Symbol nMR),

- kredyt na realizację inwestycji w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych przez grupy producentów rolnych, utworzone na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 88, poz. 983 ze zm.) (Symbol nGP),

- kredyt na realizację inwestycji w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie zapewniających wysoką jakość produktu (Symbol nNT),

- kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa, zaakceptowanego przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi i ministra właściwego do spraw finansów publicznych (Symbol nOR),

- kredyt w ramach „Branżowego programu rozwoju wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych” (Symbol nBRIO).

Kwota kredytu nie może przekraczać 80% (95% – nOR) wartości inwestycji w gospodarstwie rolnym, nie więcej niż 4 mln zł lub 70% wartości inwestycji w dziale specjalnym produkcji rolnej, nie więcej niż 8 mln zł.

Maksymalny okres spłaty kredytów wynosi 8 lat (linie nIP, nBRIO) lub 15 lat (nMR, nOR, nGP oraz nNT), w tym karencja w spłacie kredytu nie może przekraczać 2 lat, a w przypadku linii nBRIO, nOR, nGP – 3 lat. Oprocentowanie kredytu płacone przez kredytobiorcę zależy od linii kredytowej i nie może wynosić mniej niż 2% w skali roku.

Aby uzyskać kredyt objęty dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania, należy przygotować plan inwestycji i złożyć go wraz z wnioskiem o kredyt w banku współpracującym z Agencją. Decyzję o udzieleniu kredytu podejmuje bank zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w ramach przyznanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa limitu akcji kredytowej.

Kwitnące wiśnie w Długowoli

XIV Święto Kwitnącej Wiśni w Długowoli, organizowane przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego Oddział w Radomiu, Starostwo Powiatowe w Lipsku i Urząd Miasta i Gminy Lipsko, poświęcone było zmianom technologicznym w kierunku zrównoważonego wykorzystania środków produkcji jak najmniej szkodzącym środowisku przyrodniczemu.

Powiat lipski, od lat słynący z uprawy wiśni, kultywuje tradycję spotkań producentów tych owoców, mimo zmniejszenia powierzchni uprawy, spowodowanego drastycznym spadkiem opłacalności produkcji, na rzecz innych roślin sadowniczych. Dynamiczny wzrost produkcji wiśni od lat 80. ub. wieku, zwłaszcza odmian sokowych (Łutówka), sprawił, że jesteśmy największym ich eksporterem. Produkcja w 2008 roku wyniosła 202 tys. ton, a w roku ubiegłym 189 tys. ton – część owoców nie została zebranych ze względu na oferowaną cenę skupu.

Wprawdzie zarówno burmistrz **Jerzy Pasek**, jak i **Grażyna Opoliska** (MODR) podkreślali znaczenie koniunktury i poprawy sprzedaży owoców dla zmian w technologii, to jednak prelegenci zwracali uwagę na oszczędnościowe znaczenie proponowanych zmian w uprawie, co niewątpliwie wpływa na ekonomikę produkcji owoców.

Innowacyjne technologie w uprawach sadowniczych omówiła dr **Lidia Sas-Pasz** z Instytutu Sadow-

nictwa w Skierniewicach. Badania roślin w rizoboksach pozwalają określić wzrost i rozwój całej rośliny (w tym korzeni) w zależności od warunków glebowych i nawożenia, które przecież niewłaściwie stosowane może szkodzić roślinie i „kieszeni” plantatora. W instytucie bada się alternatywę dla nawożenia syntetycznego: bionawozy, biostymulatory, grzyby mikoryzowe oraz pozostałe elementy technologii do zbioru i przechowywania włącznie.

W seminarium poruszane były również problemy wykorzystania mikroorganizmów w hodowli pszczoły miodnej – ta tematyka od lat towarzyszy imprezie w Długowoli – oraz w produkcji sadowniczej. Życie mikroflory glebowej znajduje coraz większe zainteresowanie w badaniach naukowych, w ofercie firm produkujących nawozy oraz w praktyce produkcyjnej.

Tradycyjnie już imprezie towarzyszyła wystawa literatury, maszyn i urządzeń oraz preparatów stosowanych w rolnictwie.

MIR

Polska myśl agroturystyczna rozstawiona na cały świat

Co by nie powiedzieć trzeba przyznać, że oczy agroturystycznego świata zwrócone są w chwili obecnej na Polskę. To właśnie u nas w Polsce najlepsza na świecie książka na temat agroturystyki.

To się może wydawać niewiarygodne, bo zawsze postęp naukowy do Polski docierał ze świata, a tym razem jest odwrotnie; to świat czepie i korzysta polskiej myśli naukowej. Niezbyt często zdarza się, aby polska nauka zdobyła tak znaczącą pozycję w świecie. Jednak niewątpliwie udało

się to naukowcom z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr. hab. **Michałowi Sznajderowi** i dr **Lucynie Przechódzkiej**. Napisałi oni, po angielsku, przy udziale trzeciego współautora prof. **Franka Scrimgeoura** z Uniwersytetu Wai-kato w Nowej Zelandii, książkę pt. „Agritourism”, która jest w chwili obecnej najważniejszą pozycją w tym zakresie na świecie. Wydała ją brytyjsko-amerykańskie wydawnictwo CAB International. Dostępna jest ona we wszystkich księgarniach internetowych świata łącznie z księgarnią Amazon. Innej książki dotyczącej agroturystyki na takim poziomie na rynku światowym po prostu nie ma. W liczących się czasopiśmie turystycznych świata ukazały się pozytywne oceny tego dzieła napisane przez profesorów z Kanady i Australii.

Prof. dr hab. **Michał Sznajder** w chwili obecnej jest dziekanem a dr **Lucyna Przechódzka** adiunktem Wydziału Ekonomiczno-Społecznego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Prof. **Michał Sznajder** jest szeroko znany nie tylko w środowisku naukowym, ale także wśród praktyków dzięki jego wszechstronnej działalności na rzecz rolnictwa, gospodarki żywnościowej i terenów wiejskich.

Książka podzielona jest na cztery części i 19 rozdziałów obejmujących wszystkie aspekty agroturystyki. Nie sposób omówić treści tego obszernego, bo liczącego ponad 300 stron dzieła. Jedno jest pewne, opisane są w niej liczne przykłady polskich gospodarstw agroturystycznych znajdujących się w doborowym towarzy-

stwie gospodarstw agroturystycznych pochodzących aż z 21 krajów świata. Obok innych państw świata Polska ukazana jest jako państwo predysponowane do rozwijania agroturystyki. Książka jest przy okazji doskonałym środkiem promocji polskiej agroturystyki w świecie.

Wielu martwi się, że tak wartościowa pozycja napisana przez Polaków jest niedostępna dla polskich czytelników ponieważ jest napisana w języku angielskim. Z tą trudną dostępnością nie jest tak do końca prawda. Otóż okazuje się, że pierwowzór dzieła dostępny jest już od 2006 r. w języku polskim i sprzedaje się wyśmienicie. Co więcej, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne postanowiło w przyszłym roku wydać nową polską wersję tej książki.

Zapytaliśmy profesora M. Sznajdera o to co zawierać będzie to nowe wydanie. Czy będzie to po prostu zwykła tłumaczenie z języka angielskiego? Profesor twierdzi, że nowe polskie wydanie musi być wielokrotnie lepsze od tego co ukazało się w języku angielskim. Autorzy dostarczą wydawnictwu udoskonalony manuskrypt „Agroturystyki”.

– Co najważniejsze, musi on być ciekawie napisany, prawie tak samo będzie można go czytać jak pasjonującą powieść. Nie możemy sobie pozwolić na to, aby odebrana nam była agroturystyczna palma pierwszeństwa – dodaje **Michał Sznajder**.

MS

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „G5” powstała w maju 2007 roku jako partnerstwo trójsektorowe podmiotów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Swym zasięgiem obejmuje pięć gmin powiatu buskiego: Nowy Korczyn, Pacanów, Stopnicę, Solec Zdrój i Wiślicę.

Wśród głównych celów LGD wymienić należy podejmowanie inicjatyw mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych poprzez upowszechnienie i wymianę informacji o różnorodnych inicjatywach, jak również wspieranie przedsięwzięć z obszaru edukacji, kultury, sportu, demokracji lokalnej i integracji europejskiej.

Zadaniem Stowarzyszenia „G5” jest wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR), która umożliwia mieszkańcom obszaru realizację operacji w ramach tej strategii. LSR jest dokumentem opracowanym przez lokalną społeczność wiejską, która najlepiej wie, jakie trzeba podjąć działania, przyczyniające się np. do powstania nowych miejsc pracy. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „G5” wybiera operacje w ramach środków przyznanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 – Oś 4 Leader.

Z uwagi na duże możliwości rozwoju turystyki na naszym obszarze Stowarzyszenie „G5” postanowiło przeprowadzić rozbudowaną akcję promocyjną, na którą pozyskało środki z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Świętokrzyskiego – projekt pn. „U źródeł pełnej mocy – kampania promocji turystycznej gmin Południowego Podzienia: Nowego Korczyna, Pacanowa, Solca Zdroju, Stopnicy i Wiślicy”. W ramach tego przedsięwzięcia zorganizowano pięć punktów Informacji Turystycznej (IT), osoby tam zatrudnione służą fachową pomocą dla turystów, którzy pragną zwiedzić przepiękną okolicę.

Oprócz tego opracowano cztery plany produktów turystycznych:

1. Strategia Rozwoju Produktu Turystycznego „Królewski Szlak” – podróż po średniowiecznym dziedzictwie.

2. Strategia Rozwoju Produktu Turystycznego „Magnoliowy zdroj i kraina urody” – uzupełnienie pobytu kuracjuszy o atrakcje „dla zdrowia i urody” w pozostałych gminach mikroregionu (np. kontakt z czystą i piękną przyrodą Podzienia).

3. Strategia Rozwoju Produktu Turystycznego „U początków polskiego Chrześcijaństwa na Podzium Królewskim” – (Stopnica – Nowy Korczyn – Wiślica) – podróż po średniowiecznej przeszłości regionu

4. Strategia Rozwoju Produktu Turystycznego „Wędrując z Koziołkiem Matolkiem po Podzium Królewskim” – podróż z motywem Koziołka Matolka po gminach Południowego Podzienia, by dotrzeć do ECB w Pacanowie.

Niniejsze strategie powstały w ramach kampanii promocji turystycznej Podzienia Królewskiego. Mają one na bazie analizy obecnej sytuacji rynku turystycznego w subregionie oraz na zewnątrz, przedstawić strategię powstania, rozwoju i promocji nowego pakietowego i liniowego produktu turystycznego. Produkt ten zgodnie z założeniami całego projektu pn. „U

źródeł pełnej mocy” ma być zsynchronizowany z pozostałymi produktami turystycznymi Podzienia Królewskiego i składać się na komplementarną ofertę turystyczną krainy Podzienia Królewskiego oferowaną w ramach idei promocyjno-turystycznej „Aby zdobyć pełną moc, musisz zacerpnąć ze wszystkich źródeł mocy”.

Stowarzyszenie „G5” współpracowało przy zorganizowaniu i przeprowadzeniu cyklu pięciu imprez turystycznych i kulturowych pn. „Mocne zapiątki na Podzium”:

● **Festiwal Kultury Dziecięcej w Pacanowie** – jest największą i jedną z najatrakcyjniejszych imprez kulturalno-plenerowych tego mikroregionu.

● **Kingonia w Nowym Korczynie** – czyli obchody patronki miejscowości, a zarazem patronki Polski (Korony Polskiej) i Litwy (ogłoszona w 1715 r. przez papieża Klemensa XI, co potwierdził papież Benedykt XIII), św. Kingi, która niegdyś mieszkała w Nowym Korczynie.

● **Festiwal Lipy w Stopnicy** – z nazwą (i symbolem) branym od sta-

rego drzewa lipy, rosnącego w Stopnicy, celowo wykorzystujący w sposób dwuznaczny (humorystyczny) swą nazwę, festiwal humoru, kabaretu i komedii.

● **„Harmonia Zdrowia i Muzyki” – Ogólnopolski Konkurs Muzyki Akordeonowej w Solcu-Zdroju** – nazwa „harmonia” tj. potoczne określenie akordeonu nawiązuje też do uzdrowskiego charakteru Solca-Zdroju jako miejsca odzyskiwania harmonii zdrowia.

● **Święto plemienia Wiślan w Wiślicy** – ma ono wzorem sławnego w Europie Dnia Słowian i Wikingów na Wolinie, poprzez rekonstrukcję pradawnego świata (rekonstrukcję walk plemiennych wojów, osada z ukazanymi w żywy sposób pracownikami dawnych rzemiosł, elementami dawnego życia), ma ściągnąć do regionu miłośników historii, młodzież zainteresowaną historią, ale przede wszystkim ukazać Wiślicę jako prastare miejsce – tu gdzie jeszcze na wiek przed Gnieznem, było pierwsze z polskich państw i prawie wiek przed chrztem na Ostrowie Legnickim po raz pierwszy przyjęto chrzest na ziemiach polskich.

Ideą konstrukcyjną tych imprez promocyjnych jest to, że każda z nich ma za cel ściągnięcie do danej miejscowości daną sektorową grupę turystów.

Prowadzimy również działania, zmierzające do zainstalowania w każdej miejscowości tablic informacyjnych z mapami regionu obszaru lokalnej grupy działania, na których to widnieć będą informacje dotyczące naszych atrakcji turystycznych.

Jednym z założeń projektu pn. „U źródeł pełnej mocy” jest stworzenie bazy wizerunków Podzienia Królewskiego. Polegać to będzie na zebraniu

kolekcji zdjęć do bezpłatnego użytkowania w celach promocji.

W ramach projektu opracowaliśmy i wydaliśmy pierwszy pakiet wydawnictw promocyjnych i turystycznych oraz gadżetów promocyjnych. W niedługim czasie przekazemy do druku kolejne publikacje.

Mając na uwadze rzetelne wywiązywanie się z zadań nam powierzonych, postanowiliśmy przeprowadzić analizę ruchu turystycznego na obszarze objętym naszą kampanią. Pomysł ten składa się z dwóch etapów – tj. przeprowadzenie analizy ruchu turystycznego na początku i na końcu trwania projektu, aby stwierdzić, czy nasze działania w realny sposób spowodują zwiększenie ruchu turystycznego obszaru Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „G5”.

Ciekawym pomysłem realizowanym przez Stowarzyszenie „G5” jest opracowanie, wydanie i dystrybucja w bibliotekach szkolnych, wśród dziecięcej i młodzieżowej grupy docelowej komiksu historyczno-krajoznawczego, którego akcja toczy się na terenie obszaru Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „G5” przy uwzględnieniu historycznych miejsc i wydarzeń.

Jesienią tego roku zorganizujemy study tour dla dziennikarzy czasopism: turystycznych, zdrowotnych, dziecięcych, rodzinnych i kobiecych, a także dla szefów biur turystycznych, celem zapoznania ich z ofertą regionu Południowego Podzienia.

Przed zakończeniem projektu planowana jest produkcja i emisja programu reklamowego w lokalnych pasmach TVP3 w sąsiednich regionach (np. Warszawa, Łódź, Katowice, Kraków, Lublin, Rzeszów) pokazująca, co zostało przez nas zrobione.

Mamy nadzieję, że ww. przedsięwzięcia zwiększą ruch turystyczny na obszarze działalności Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „G5”.

Wielkopolska Izba Rolnicza nawiązując do tradycji Zielonych Świątków zamierza zorganizować Wielkopolskie Święto Wsi. Impreza zorganizowana zostanie 30 maja 2010 r. w miejscowości Śliwniki gmina Nowe Skalmierzyce, powiat ostrowski, w parku przy pałacu Niemojewskich. Wielkopolskie Święto Wsi poprzedzi Regionalna Wystawa Koni.

Zielone Świątki – święto Zesłania Ducha Świętego – jest jednym z najważniejszych świąt kościelnych, jednak obrzędy z nim związane wywodzą się z pogańskich obyczajów powitania wiosny. Było to święto związane ze zmianami zachodzącymi w naturze, wiosennymi porządkami, zakończeniem zimy oraz przygotowaniem się do prac polowych. Najważniejszym zwyczajem Zielonych Świątków

Wielkopolskie Święto Wsi

było i jest majenie domów, czyli przystrajanie domostw zielonymi gałęziami. Miało to na celu zapewnić urodzaj, a także ochronić przed urokami, które rzucały złe duchy. Zasiane pola obchodziły procesje, niesiono chorągwie i obrazy święte, śpiewano przy tym pieśni nabożne składając modły o bożą opiekę nad plonami. Po gospodarskich obowiązkach przychodził czas na zabawy. Organizowano je w domach i zagrodach, ale też na polach przy ogniskach, muzyce i tańcach. Zielone Świątki od około stu lat obchodzi się w Polsce jako Święto Ludowe, święto ruchu ludowego.

Głównym założeniem Wielkopolskiego Święta Wsi jest zapewnienie radosnego i atrakcyjnego wypoczynku świątecznego będącego połączeniem majówki i zabawy tanecznej. Naszym celem jest propagowanie wśród miesz-

kańców Wielkopolski unikalnych tradycji kulturowych obszarów wiejskich, dając możliwość uczestnikom spotkania poznania bogatej historii swoich przodków i umocnienia postaw patriotycznych.

Główną uroczystość rozpocznie w południe Msza Święta polowa w intencji mieszkańców wielkopolskich wsi, po jej zakończeniu rozpoczyna się uroczystość związana z Wielkopolskim Świętem Ludowym. W trakcie biesiady odbędzie się degustacja tradycyjnych potraw wielkopolskich, jak również zapoznanie uczestników z tradycyjnymi obrzędami i zabawami związanymi z Zielonymi Świątkami. Festyn Zielonoświątkowy będzie okazją do uhonorowania i odznaczenia wielkopolskich rolników oraz wystąpienia osób odpowiedzialnych za rolnictwo w naszym województwie, jak

również producentów, przetwórców dobrej wielkopolskiej żywności i rękodzielnictwa. W dalszej części przewidujemy imprezę plenerową w formie festynu rodzinnego połączoną z Festiwalem Satyry Ludowej, w której udział wezmą amatorskie kabarety z całej Wielkopolski. Biesiadę zakończy zabawa ludowa.

Jesteśmy przekonani, że tego typu inicjatywa zostanie dostrzeżona przez mieszkańców, którzy licznie przybędą na Wielkopolskie Święto Wsi, by wspólnie bawić się i poznawać własną kulturę i historię.

Piotr Walkowski
Prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej
Prezes Stowarzyszenia Pomoc Społeczności Lokalnej PROMETEUSZ

KOLEKTORY SŁONECZNE

KOTŁOWNIE, KOMPLETNE SYSTEMY GRZEWCZE

SPRZEDAŻ, MONTAŻ, DORADZTWO

POMAGAMY UZYSKAĆ DOFINANSOWANIE

WWW.KOLEKTORY.LODZ.PL

TEL. 601 31 00 14

8 marca 2010 roku wydano nowe rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych zamieszczone w Dzienniku Ustaw z 2010 r. Nr 45, poz. 272, które uchyliło rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 lipca 2002 r. o tym samym tytule (Dz.U. 2002 Nr 126, poz. 1081). Nowe rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia. Rozporządzenie to wprowadza szereg istotnych zmian, niestety niektóre z nich są mniej korzystne dla rolników. Najbardziej istotne zmiany najłatwiej będzie przedstawić w formie tabelarycznego porównania.

Rolnicy pytają, prawnik odpowiada

Szkody łowieckie

L.p.	Stan według nieobowiązującego już rozporządzenia z 15 lipca 2002 r.	Zmiany wprowadzone przez rozporządzenie z 8 marca 2010 r.
1.	Według starych przepisów, dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego informował o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych, właściwy miejscowo zarząd gminy .	Według nowych przepisów dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego będzie musiał zawiadomić nie zarząd gminy, ale właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwą terytorialnie izbę rolniczą .
2.	Właściciel lub posiadacz gruntu, na którym wystąpiła szkoda, zgłaszał szkodę w formie pisemnej osobie, o której mowa w ust. 1, w terminie 7 dni od dnia jej powstania.	Obecnie szkodę należy zgłaszać w terminie 3 dni od dnia jej stwierdzenia , a w przypadku szkód wyrządzonych w sadach – w terminie 14 dni od dnia jej powstania z jednoczesnym określeniem liczby uszkodzonych drzew.
3.	Na gruncie poprzednio obowiązującego rozporządzenia autor rozporządzenia wyróżniał wstępne szacowania, zwane „ogłędzinami”, i tzw. ostateczne szacowanie szkód.	Obecnie minister wprowadził ponadto tzw. ponowne szacowanie szkody
4.	Poprzednie rozporządzenie nie określało czasu, w którym dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego powinien zawiadomić poszkodowanego o terminie oględzin lub ostatecznego szacowania szkody.	Nowe przepisy wprowadzają wymóg zawiadomienia poszkodowanego o terminie oględzin nie później niż na 2 dni przed ich dokonaniem, a za porozumieniem stron – w terminie krótszym.
5.	Zgodnie z nieobowiązującymi już przepisami, ostateczne szacowanie i ustalenie szkody w uprawach i płodach rolnych poprzedzało się dokonaniem ogłędzin .	Obecne przepisy przewidują ostateczne szacowanie szkody poprzedzone dokonaniem oględzin tylko w przypadku szkód w uprawach
6.	Dotychczas rozporządzenie nie wyróżniało sytuacji, w których oględziny nie są przeprowadzane.	Autor rozporządzenia wprowadził nowe uregulowanie, zgodnie z którym ogłędzin nie dokonuje się w przypadku szkód : 1) w płodach rolnych; 2) wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach; 3) w uprawach, jeżeli szkoda powstała i została zgłoszona bezpośrednio przed sprzętem uszkodzonej uprawy lub w jego trakcie.
7.	Według starych przepisów podczas oględzin ustalało się: 1) gatunek zwierzyny, która spowodowała szkodę, 2) rodzaj i jakość uprawy, 3) obszar całej uprawy, 4) przybliżony obszar uprawy, która została uszkodzona.	Obecnie podczas oględzin ustala się: 1) gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, 2) rodzaj, stan i jakość uprawy, 3) obszar całej uprawy, 4) szacunkowy obszar uprawy, która została uszkodzona, 5) szacunkowy procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze .
8.	Dotychczasowe brzmienie § 4 ust. 2 przewidywało, że ostatecznego szacowania oraz określenia wysokości odszkodowania dokonuje się najpóźniej na dzień przed sprzętem uszkodzonej lub zniszczonej uprawy lub płodu rolnego.	Nowe brzmienie § 4 ust. 2 przewiduje, że ostateczne szacowanie szkody oraz ustalenie wysokości odszkodowania będzie dokonywane najpóźniej na dzień przed sprzętem uszkodzonej lub zniszczonej uprawy , a w przypadku uszkodzonego lub zniszczonego płodu rolnego w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody .
9.	Na gruncie dotychczasowego rozporządzenia nie istniało szczególne uregulowanie dotyczące przypadków szkody wyrządzonej przez dziki na łąkach i pastwiskach.	Obecnie wprowadzono nowy przepis, zgodnie z którym ostatecznego szacowania szkody wyrządzonej przez dziki na łąkach i pastwiskach dokonuje się na następujących zasadach: 1) poza okresem wegetacyjnym – przed rozpoczęciem wegetacji w kolejnym roku, w terminie umożliwiającym doprowadzenie uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego, 2) w okresie wegetacyjnym – w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.
10.	Zmieniły się również w pewnym zakresie uregulowania dotyczące ustalenia dokonywanych podczas ostatecznego szacowania szkody, bowiem dotychczas ustalało się: 1) gatunek zwierzyny, która spowodowała szkodę, 2) rodzaj uprawy, 3) obszar całej uprawy, 4) obszar uprawy, który uległ uszkodzeniu, 5) procent zniszczenia uszkodzonej uprawy, 6) wysokość odszkodowania.	Obecnie poszerzono zakres ustaleń dokonywanych podczas ostatecznego szacowania szkody. W świetle obowiązujących przepisów należy ustalić: 1) gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, 2) rodzaj uprawy lub płodu rolnego, 3) stan i jakość uprawy lub jakość płodu rolnego , 4) obszar całej uprawy lub szacunkową masę zgromadzonego płodu rolnego , 5) obszar uprawy, która została uszkodzona lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego , 6) procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze, 7) plon z 1 ha lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego , 8) rozmiar szkody , 9) wysokość odszkodowania.
11.	Dotychczas obliczenia rozmiaru szkody dokonywało się poprzez pomnożenie wielkości uszkodzonego obszaru uprawy i procentu jej zniszczenia (powierzchnia zredukowana) oraz ustalonego plonu.	Nowe rozporządzenie przyjmuje, że przy ustalaniu rozmiaru szkody powierzchnię zredukowaną pomnoży się przez plon z 1 ha w przypadku szkód w uprawach, a w przypadku szkody w płodach rolnych rozmiar szkody ustali się poprzez ustalenie szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego .
12.	Rozporządzenie z 2002 r. nie regulowało kwestii nieuprzątnięcia płodów z powodów warunków atmosferycznych.	Minister wprowadza nowe uregulowanie, zgodnie z którym jeżeli nieuprzątnięcie płodów, o których mowa w ust. 9 spowodowane było warunkami atmosferycznymi, dopuszcza się, za porozumieniem stron, ponowne szacowanie szkody, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia ostatecznego szacowania szkody, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 48 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie. W przypadku ponownego szacowania stosuje się odpowiednio przepisy § 4 ust. 4–8.
13.	Brak było regulacji odnoszącej się do odpowiedniego stosowania rozporządzenia.	Wprowadzony został nowy przepis przewidujący odpowiednie stosowanie §1–6 rozporządzenia do: 1) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną w uprawach i płodach rolnych, 2) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich, 3) wypłaty odszkodowań za szkody, o których mowa w pkt. 1 i 2.
14.	–	Nowe rozporządzenie przewiduje, że w przypadku Państwowego Gospodarowania Leśnego Lasy Państwowe obowiązki związane z szacowaniem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną w uprawach lub w płodach rolnych oraz wypłat odszkodowań za nie wykonuje właściwe nadleśnictwo.

Rolnicza niedziela w Sochaczewie

W ostatnią niedzielę kwietnia odbyły się XVII Mazowieckie Targi Rolne i Przedsiębiorczości. Uroczystego otwarcia imprezy dokonali: Grażyna Opolska – zastępca dyrektora MODR w Warszawie i Tadeusz Koryś – starosta sochaczewski. Patronat honorowy objęli Adam Struzik – marszałek woj. mazowieckiego i Jacek Kozłowski – wojewoda mazowiecki.

Przez lata zmieniał się charakter imprezy. Podczas pierwszych edycji Targów dominowały firmy prezentujące nowości z zakresu techniki rolniczej, organizowano pokazy pracy maszyn i urządzeń. Uzupelnieniem były firmy warzywnicze i szkółkarskie. Obecnie prezentowana jest również szeroka oferta roślin ozdobnych, sprzętu do pielęgnacji ogrodów i elementów architektury ogrodowej. Miłośnicy roślin ozdobnych mają w czym wybierać – rzadko spotykane okazy można nabyć wla-

wnie w tym czasie, kiedy przyroda budzi się do życia.

Od kiedy funkcjonujemy w strukturach unijnych, na wartości zyskała informacja. Aby skorzystać z funduszy na realizację przedsięwzięć na wsi, trzeba wiedzieć, jak je pozyskać. Wszyscy, którzy odwiedzili Targi, mieli możliwość zasięgnięcia informacji w punktach konsultacyjnych Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa czy Mazowieckiej Izby Rolniczej. W specjalnym punkcie informa-

rolniczej, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, a także płatności obszarowych.

Imprezie towarzyszyły występy zespołów artystycznych oraz konkursy dla dorosłych i dla dzieci. Odwiedzający mieli możliwość wybrać najlepsze stoisko wystawowe, tzw. Hit Targów. W tym roku ten zaszczytny tytuł otrzymało gospodarstwo agroturystyczne „Rancho Rumak” z Józina, gm. Rybno, prowadzące szkołę jazdy konnej i zostało uhonorowane pucharem starosty sochaczewskiego Tadeusza Korysia.

Wybrano najciekawszy produkt Targów – kompozycję efektywnych organizmów, poprawiającą jakość i zdrowotność wszystkich systemów biologicznych – „EMa” z Mazowieckiego Centrum Mikroorganizmów z Głódowa Wielkiego k. Nasielska, dla którego puchar ufundowała Rada Powiatowa Mazowieckiej Izby Rolniczej Powiatu Sochaczewskiego. Najlepszą ekspozycję Targów firmy „Darmar” z Sochaczewa prezentującą drzwi, okna i kotły c.o. nagrodzono pucharem Powiatowej Izby Gospodarczej.

Sochaczewska impreza to możliwość prezentacji towarów i usług, wymiany doświadczeń i zasięgnięcia opinii na tematy dotyczące wsi, rolnictwa i przedsiębiorczości, cieszy się ona od lat dużym zainteresowaniem, co pozwala mieć przekonanie, że warto ją organizować w latach następnych.

Bożena Kalkowska
MODR Oddział Bielice

śnie podczas Targów – sadzonki drzew, krzewów, kwiatów, ziół i nasiona.

Wiosna to doskonały czas, aby zainteresować się nowymi technologiami w produkcji rolniczej: uprawą, ochroną, nawożeniem, a także upiększaniem swoich ogrodów i posesji. Dlatego Targi odbywają się

cyjnym eksperci MODR udzielali porad nt. PROW na lata 2007–2013. Pytania dotyczyły najczęściej warunków uzyskania premii dla młodego rolnika, możliwości skorzystania z działań: Modernizacja gospodarstw rolnych, Renty strukturalne, Różnicowanie w kierunku działalności nie-

Złoty ryż

Na naszych oczach Chiny, określane także mianem Państwa Środka, zmieniają się z ubogiego i zacofanego kraju w bogate i prężnie rozwijające się mocarstwo światowe, zagrażające nawet pozycji Stanów Zjednoczonych Ameryki!

Środowiska naukowe są zazwyczaj bardzo otwarte na współpracę i wymianę materiałów, technik oraz idei służących pogłębieniu wiedzy o świecie oraz poprawie jakości życia. Instytut Genetyki Roślin PAN nawiązał współpracę naukową z Chinami kilka lat temu, realizując badania związane z odpornością rzepaku na choroby grzybowe.

Rzepak w Chinach wykorzystywany jest przede wszystkim w celach konsumpcyjnych. Uprawa koncentruje się w kilku prowincjach,

wało odmiany roślin uprawnych o cechach wprowadzonych metodami inżynierii genetycznej, a warunkujących większą ochronę przed głównymi czynnikami powodującymi utratę plonu lub lepszą jakość produktów rolnych.

Klasyczne uprawne odmiany ryżu, pomimo dużej wartości odżywczej, zawierały znikomą ilość witaminy A, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania wzroku. Stąd dużym osiągnięciem było wytworzenie w 2000 roku genetycznie zmodyfikowanego ryżu, z

Po lewej stronie tradycyjna odmiana ryżu, po prawej – genetycznie zmodyfikowany „złoty ryż” charakteryzujący się podwyższoną zawartością β -karotenu (prekursora witaminy A)

gdzie, głównie położonych w środkowym i dolnym biegu rzeki Jangcy. Jest to wielki spichlerz Chin, z żyznymi terenami z osadów naniesionych przez tę wielką magistralę wodną. Teren jest pocięty setkami kanałów dostarczających tę cenną wodę z namulami do pól i poletek rodzinnych gospodarstw rolnych.

Podstawą produkcji w milionach chińskich gospodarstw jest uprawa roślin, głównie na potrzeby konsumpcyjne. Największy udział w strukturze upraw zajmuje ryż. Wszyscy wiedzą, że Chiny od lat są potęgą w jego produkcji. Niedawno opublikowano zadziwiające wyniki badań archeologicznych sugerujące, iż uprawa tej rośliny prawdopodobnie trwa już około 10 tysięcy lat!

Rolnictwo w Chinach to zadziwiający melanz tradycji i nowoczesności. Gospodarstwa rolne w przeważającej większości odbiegają od amerykańskich i europejskich wielkotowarowych przedsiębiorstw dysponujących dużymi arealami i nowoczesnym parkiem maszynowym. Nadal podstawą są maleńkie poletki uprawiane ręcznie przez wszystkich członków rodziny. Z drugiej jednak strony na owych małych poletkach pojawiły się najnowocześniejsze odmiany roślin uprawnych, w tym także rośliny modyfikowane genetycznie. W odróżnieniu od Europejczyków, tradycyjne społeczeństwo chińskie bez obaw zaakcepto-

wał dodatkową zawartością β -karotenu będącego prekursorem witaminy A. Twórcy nowej odmiany mieli nadzieję, iż jej uprawa pozwoli zmniejszyć niedobory witaminy A, prowadzące między innymi do ślepoty dziecięcej. Modyfikacja polegała na wprowadzeniu do genomu rośliny dodatkowych dwóch genów, przyczyniających się do zwiększenia zawartości karotenu. Podwyższona obecność prowitaminy spowodowała zmianę zabarwienia na intensywnie żółty kolor, dzięki czemu produkt zyskał miano „złotego ryżu”. W 2005 roku firma Syngenta wyprodukowała ryż „jeszcze bardziej złoty”, zawierający 20-krotnie więcej β -karotenu.

Modyfikacje genetyczne są przyjmowane w Polsce z wielką rezerwą i podejrzliwością, natomiast w Chinach ważny dokument rządowy opublikowany w styczniu br. wymienia wprowadzanie nowych upraw GMO jako jeden z kilkunastu najważniejszych kierunków programu naukowo-technologicznego w okresie najbliższych dziesięciu lat. Obecnie oficjalną zgodę na uprawę w Chinach ma genetycznie modyfikowany ryż oraz kukurydza. Rządowy plan przewiduje wprowadzenie kolejnych gatunków i odmian roślin modyfikowanych genetycznie.

Małgorzata Jędrzycka
kierownik Pracowni
Genetyki Odporności
Instytutu Genetyki Roślin PAN
w Poznaniu

Kilka kilometrów od Bogorii, w niewielkiej wiosce o nazwie Mała Wieś mieszkają Maria i Konrad Lipińscy. Od ponad 20 lat są rolnikami. Gospodarzą na blisko 13 hektarach urodzajnej ziemi, która za włożony w nią trud i pracę odwdzięcza się udanymi, zdrowymi zbiorami. Gospodarstwo to, poza wzorowym wręcz prowadzeniem, wyróżnia się spośród innych gospodarstw rolnych swoją specjalizacją. Specjalizuje się w produkcji ekologicznej. Nic więc dziwnego, że nosi nazwę demonstracyjnego gospodarstwa ekologicznego, w którym wszystkie bez wyjątku uprawy są poddawane ostremu reżimowi i ciągłej kontroli. Uprawiane tu owoce, warzywa i zioła są tak zdrowe, że można je spożywać wprost z pola, bez obawy o swój stan zdrowia.

co trzy, cztery tygodnie, uniemożliwia rozwój różnych chorób, które mogą dyskwalifikować daną plantację.

Przed chorobami chronimy rośliny wykorzystując do tego celu mydło szare potasowe z dodatkiem „Bioczosu”. Dodaje się także do niego własne wywary robione z różnych ziół, które zabezpieczają i poprawiają kondycję roślin. Każdy rok jest inny, a więc nie ma jakiejś stuprocentowej recepty.

Cały czas trzeba monitorować uprawy, a często stosować odpowiednią profilaktykę. Mydło potasowe z preparatem „Bioczos” spełnia w tym przypadku rolę dezynfekcyjną, tzn. oczyszcza i zabezpiecza roślinę.

Przy tak trudnych i pracochłonnych uprawach ekologiczna produkcja w gospodarstwie państwa Lipiń-

Przygoda z rolnictwem dla **Konrada Lipińskiego** rozpoczęła się dokładnie 23 lata temu, kiedy po śmierci swoich rodziców wspólnie ze swoimi braćmi objął w posiadanie część pozostawionego im majątku. Jako jeden ze spadkobierców odziedziczył sześć hektarów urodzajnej ziemi wraz z domem i zabudowaniami gospodarczymi. I to wtedy, jak to się mówi, powrócił do korzeni, do ziemi żywicielki, z którą od dziecka łączyła go jakaś niezwykle mocna nić, jakaś trudna do zdefiniowania więź. Dziś z dumą podkreśla, że gospodarzy w miejscu, gdzie przed wojną jego dziadkowie mieli liczącą ponad 400 hektarów majątek ziemski, po którym dziś pozostało kilkanaście hektarów ziemi, częściowo ocalony dworek szlachecki i dwa liczące ponad 100 lat piękne dęby, które są jedynymi, milczącymi świadkami tamtych czasów.

Jak podkreśla, do powrotu na wieś i do pracy w rolnictwie zmusiła go wielka miłość do matki żywicielki, jaką jest ta ziemia. Od samego początku chciał robić coś, co daje mu wielką satysfakcję, a ludziom dobry produkt. Postanowił podjąć się wielkiego wyzwania, produkować to, czego inni nie produkują. I to zrobił...

W 1996 roku wraz ze swoją żoną **Marią** postanowił zająć się rolnictwem ekologicznym, rolnictwem, gdzie uprawia się rośliny, warzywa i owoce bez jakichkolwiek środków ochrony roślin czy nawozów sztucznych. Podejmując taką decyzję wiedział doskonale na co się porywa. Zdawał sobie sprawę z tego, że wszystkie bez wyjątku prace polowe trzeba będzie wykonywać ręcznie, a to oznaczało, że bezgranicznie będzie musiał poświęcić się tej pracy, poznać trud pracy w ziemi, która od wieków rodziła i rodzić będzie, a także stosować tradycyjną metodę uprawy pozbawioną najnowszych osiągnięć w rolnictwie – opartą na naturze.

Po przebadaniu pierwszych produktów gospodarstwa Konrada Lipińskiego w 1998 roku otrzymało certyfikat i od tamtej pory wpisane jest do rejestru gospodarstw ekologicznych. Stosowny certyfikat podpisał dyrektor jednostki certyfikującej Ekogwarancja PTRE dr hab. **Jerzy Szymona**.

Głównymi kierunkami produkcji w gospodarstwie pana Konrada jest uprawa warzyw, czarnej i czerwonej porzeczki, malin oraz wiśni i jabłoni. W gospodarstwie tym uprawia się także zioła. Z danych przedstawionych przez Konrada Lipińskiego wynika, że całkowita powierzchnia certyfikowanego gospodarstwa ekologicznego wynosi 12,73 hektara, w tym gruntów ornych jest 3,41 ha, użytków zielonych 1,61 ha oraz sadów i jagodników 5,92 hektara.

W swoim gospodarstwie Kon-

Ekologiczna – znaczy zdrowa

Maria i Konrad Lipińscy

rad Lipiński uprawia: aronię, bazylię pospolitą, dynię olbrzymią, jabłka odmiany lobo i delikates, koper ogrodowy, lebiodkę pospolitą, malinę, melisę lekarską, oregano, tymianek, pietruszkę naciową, pory, porzeczki czarną i czerwoną, szczypiorek, śliwki i wiśnie.

– Od samego początku wraz z żoną Marią myślałem o ekologii – mówi pan Konrad. – Uprawę ekologiczną zajmujemy się już 13 rok. O mojej wielkiej determinacji świadczy najlepiej fakt, że już w drugim roku naszej działalności, zakończonej uzyskaniem wymaganego certyfikatu, przeszliśmy na uprawę ekologiczną. Pamiętam, że jednymi z naszych pierwszych produktów była ekologicznie uprawiana marchew i kapusta. Uprawialiśmy także zboża. Dziś zboża te stanowią niewielki procent w naszej produkcji. Siejemy tylko motylkowe i strączkowe na przyoranie, na międzyplon.

– Myśl o zajęciu się produkcją ekologiczną podsunęła nam pewna osoba. To ona skontaktowała nas z dr hab. Jerzym Szymoną. Wizja pana doktora nie tylko zainspirowała nas do zajęcia się tego rodzaju uprawami, ale powiem więcej, utwierdziła nas w przekonaniu co do słusznie obranej drogi.

– Pierwszymi naszymi produktami była wiśnia i marchew – opowiada nasz gospodarz. – Cały zbiór sprzedaliśmy od ręki do firm zajmujących się skupem i przetwarzaniem produktów ekologicznych. W następnym roku nasza produkcja wzbogaciła się o uprawę szczypiorku i zielonej pietruszki naciowej. Cały zbiór na pniu sprzedaliśmy dwóm firmom, jednej ze Zgórsk, a drugiej z Dalezyc. To właśnie na bazie naszych

warzyw. Gospodarstwo otrzymało odpowiedniej jakości nasiona poddane zostało szczegółowej kontroli. Każda uprawa w tym gospodarstwie ekologicznym przez cały sezon jest poddawana stałej kontroli.

Jeśli chodzi o produkcję, to każdy asortyment uprawiany jest dziś pod konkretne zamówienie. Gospodarstwo ekologiczne otrzymuje odpowiednią ofertę handlową uwzględniającą zamawiany asortyment i wielkość dostawy. Wszystko odbywa się planowo, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, przy ścisłym przestrzeganiu przepisów fitosanitarnych.

Najważniejszą sprawą w uprawie ekologicznej jest utrzymać w

skich jest znacząca. W gospodarstwie tym produkuje się rocznie ponad 11 ton wiśni, 10 ton szczypiorku, 17 ton pora, 7 ton pietruszki naciowej, 33 tony dyni olbrzymiej, 4 tony maliny, 6 ton lebiodki pospolitej, 3 tony kopru ogrodowego, 2 tony bazylii pospolitej, 1 tonę jabłek, które owocują przemiennie co drugi rok, 1,2 tony melisy lekarskiej, 1 tonę porzeczki czarnej, 200 kg porzeczki czerwonej, 300 kg aronii i 3 tony śliwek.

Aby wyprodukować tak znaczne ilości ekologicznej, zdrowej żywności potrzebni są pracownicy, gdyż cała ta uprawa opiera się na pracy ręcznej. Stąd w sezonie zatrudnienie w gospodarstwie ekologicznym ma kilka osób. Najczęściej są to mieszkańcy okolicznych miejscowości. Warunkiem przy tego rodzaju uprawach jest minimalizacja prac mechanicznych oraz zero nawozów sztucznych i oprysków chemicznych. Stosuje się też skały mielone i nawozy naturalne certyfikowane, na przykład obornik pochodzący z gospodarstw ekologicznych z odpowiednim certyfikatem. Stosowany jest również płodozmian.

Produkcja ekologiczna z trudem, ale zyskuje coraz większe zainteresowanie. Obecnie w województwie świętokrzyskim jest ponad 800 rolników, którzy prowadzą gospodarstwa ekologiczne. Bardzo prężnie działa Stowarzyszenie „EkoNida” zrzeszające rolników zajmujących się uprawami ekologicznymi, wiele gospodarstw ekologicznych działa na terenie powiatu opatowskiego. W naszych dwóch powiatach poza Konradem Lipińskim produkcją ekologiczną zajmuje się między innymi laureat konkursu „Na najlepsze gospodarstwo ekologiczne” w kategorii „ekologiczne gospodarstwo towarowe” **Grzegorz Rajczewski** ze wsi Wójcza w gminie Pacanów w powiecie buskim, specjalizujący się w uprawie ziół i warzyw.

O jakości i wielkim zainteresowaniu produktami ekologicznymi świadczy najlepiej fakt, że cała produkcja gospodarstwa ekologicznego Marii i Konrada Lipińskich sprzedawana jest na pniu. Uprawiane w tym gospodarstwie owoce, warzywa i zioła trafiają do krajowych zakładów przetwórczych, a następnie po ich przetworzeniu na rynek krajowy i na eksport. Największym odbiorcą zdrowej, ekologicznej żywności, pochodzącej z gospodarstwa pana Lipińskiego są Niemcy i Stany Zjednoczone. Loby takich odbiorców było jak najwięcej.

Tekst i fot. Andrzej Borycki

Konrad Lipiński głównie uprawia warzywa, owoce miękkie i jabłka

certyfikatów, jednostka certyfikująca podjęła próby certyfikacyjne linii produkcyjnych we wspomnianych wyżej zakładach przetwórczych. Nie kto inny, jak właśnie my byliśmy inicjatorem tego przedsięwzięcia. Firmy te wkrótce otrzymały certyfikat finalny na produkty oparte na bazie naszych surowców.

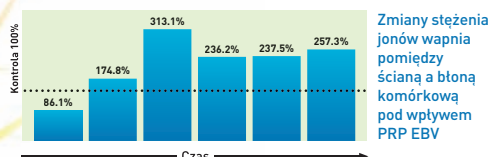
Pierwsze ekologiczne warzywa, owoce i zioła uprawiane były na trzydziestu, czterdziestu arach. Dziś każdy z tych produktów powstaje na hektarowych arealach. Upraw ekologicznych musieli się uczyć. Wraz z nabytym doświadczeniem i wiedzą wzrastał areal tych upraw. Z każdym rokiem zwiększeniu ulegał asortyment upraw, gdyż każdy rok dyktował inne potrzeby. I tak, w jednym roku w gospodarstwie Konrada Lipińskiego uprawiano dynię okrągłą, dużą, pomarańczową, a w innym z kolei dynię innej odmiany. W tym roku zdecydowano się na uprawę dwóch odmian – dyni Baterni i dyni poma-

tek dobrej kulturze glebę, aby miała ona swoją własną żywotność, to znaczy, żeby miała odpowiednią ilość próchnicy, odpowiednie pH – mówi pan Lipiński. – Jeżeli o to wszystko się zadba i aura będzie sprzyjająca w okresie wegetacji, to plony będą dobre. Bardzo ważne jest i to, aby utrzymać plantacje upraw w dobrej czystości. Trzeba ręcznie i wielokrotnie ją odchwaszczać. Przykładem tego może być uprawa szczypiorku czy pietruszki karbowanej, gdzie po każdym zbiorze następuje faza pielenia ręcznego międzyrzędzi, co zapewnia dobrą kondycję i zdrowotność roślinom i po 3-4 tygodniach następuje kolejny zbiór.

– Oprócz tego korzystamy z różnego rodzaju naparów, odwarów ziołowych, którymi nawadniamy uprawy. Napary i wywary stosujemy do ochrony upraw przed różnego rodzaju grzybami. Nie zawsze jednak skuteczność ich może być stuprocentowa. Na szczęście częstotliwość zbioru

Zwiększ kapitał obronny swoich upraw!

PRP EBV to roztwór fizjostymulujący, opracowany zgodnie z technologią MIP* przez PRP Technologies, na bazie kluczowych związków mineralnych. W wyniku stosowania produktu, rzeczywisty kapitał obronny rośliny ulega wzmocnieniu, co powoduje wzrost jej wytrzymałości na różnorodne stresse występujące w czasie jej rozwoju. Wskutek swojego działania stymulującego, PRP EBV wspomaga procesy wymiany zachodzące między rośliną a środowiskiem – w tym z glebą, co zapewnia odpowiedni poziom i jakość plonowania.

www.prp-technologies.eu **PRP** TECHNOLOGIES

*Mineral Inducer Process

**40 LAT DOŚWIADCZENIA
W CAŁEJ EUROPIE**

**ZBIORNIKI ŻELBETOWE
DLA BIOGAZOWNI,
ZBIORNIKI DLA
OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW,
ZBIORNIKI I SIŁOSY
NA WSZELKIE MATERIAŁY
PŁYNNE I SYPKIE.**

**ul. Budowlana 17
41-100 Siemianowice Śl.
Tel.: (0048) 32/203-08-02
Fax: (0048) 32/203-92-22**

**WSPÓŁPRACUJEMY Z UZNANYMI
FIRMAMI OD TECHNOLOGII BIOGAZU!**

www.wolfssystem.com

Przedsiębiorstwo Przemysłowo-Handlowe HETMAN Sp. z o.o.

ODBIÓR I UTYLIZACJA PADŁYCH ZWIERZĄT

- DOKONUJĄC ODBIORU PADŁYCH ZW., ZAŁATWIAMY WSZELKIE FORMALNOŚCI W ARIMR ZA ROLNIKA
- DYSPOZYCYJNOŚĆ – 24 GODZINY NA DOBĘ
- TELEFONY KONTAKTOWE CZYNNE CAŁĄ DOBĘ
- PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ UPADKÓW

DO NAS WSZĘDZIE BLISKO DZWOŃ - tel. 24 282 16 53, 56 683 25 62, kom. 662 041 241

PUNKTY DYSPOZYCYJNE

SPALARNIA OPDPADÓW ZWIERZĘCYCH OLSZÓWKA 87-400 GOLUB-DOBRZYŃ TEL. 56 683 2562, KOM. 515 204 663	ZAKŁAD POŚREDNI SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE 89-400 SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE TEL. 52 388 22 28, KOM. 515 204 646	ZAKŁAD POŚREDNI UNIN 08-400 GARWOLIN TEL. 25 683 05 29, KOM. 515 204 645	BAZA TECHNICZNA – BEDLNO 24 99-311 BEDLNO TEL/FAX. 24 282 15 53
ZAKŁAD UTYLIZACJI FALBORZ 87-880 BRZEŚĆ KUJAWSKI TEL. 54 252 13 87	PUNKT DYSPOZYCYJNY FLORIANÓW 99-311 BEDLNO TEL. 24 282 16 53, KOM. 662 041 241	PUNKT DYSPOZYCYJNY ANTONIEWO 89-310 ŁABISZYN TEL. 52 384 44 43	ZAKŁAD POŚREDNI FRANCISZKOWO 09-300 ŻUROMIN TEL. 23 676 76 09

- Przedsiębiorstwo działa zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego dot. Ochrony zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt
- Przedsiębiorstwo świadczy usługi dla rolnictwa na podstawie umowy zawartej z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie
- Posiada stosowne pozwolenia właściwych jednostek administracyjnych, sanitarnych, inspektoratów ochrony środowiska i weterynarii

Działając z myślą o Polskim Rolnictwie oferujemy:

- Szybkie terminy odbiorów
- Wyspecjalizowane środki transportu zapewniające łatwy i szybki załadunek
- Pełny monitoring padłych przeżuwaczy w zakresie badań na BSE
- Profesjonalną i wyspecjalizowaną kadrę, zapewniającą fachową obsługę

HETMAN Sp. z o.o, Florianów 24, 99-311 Bedlno, Tel./fax: 24 282 16 53, www.hetman.pl, email: hetman@hetman.pl

ROLTOP MASZYNY ROLNICZE

DEUTZ
FAHR

Roltop Sp. z o.o,
Cedry Małe, ul. Wiślana 4
83-020 Cedry Wielkie
tel. 0-58 683-61-15, www.roltop.pl

**Wieliczki, 19-404 Wieliczki,
ul. Lipowa 6
(087) 520 28 92
- wieliczki@roltop.pl**

**Głabowo, 11-520 Ryn
(087) 420 90 48
- glabowo@roltop.pl**

**Grzmiąca, 78-450 Grzmiąca
(094) 373 71 55
- grzmiaca@roltop.pl**

**Kołaczkowo, 62-306 Kołaczkowo
(061) 438 51 94
- ankowiak@roltop.pl**

Już 20 lat dbają

o ziarno rolników

Firma BIN specjalizująca się w produkcji urządzeń do przechowywania i przygotowywania pasz obchodzi w tym roku 20-lecie istnienia. Główne obchody jubileuszu fabryki z Aleksandra Kujawskiego, której władze rozwiązały problem przechowywania ziarna odbyły się 14 maja w siedzibie firmy. Uczestniczyli w nich rolnicy, przedstawiciele świata nauki, samorządu rolniczego i terytorialnego oraz duchowieństwa.

Był czas na wspomnienia, życzenia i zwiedzanie zakładu. Dalszej owocnej pracy w służbie rolnikom życzył jubilatowi w imieniu wicepremiera i ministra gospodarki **Waldemara Pawlaka** oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi podsekretarz stanu **Artur Ławniczak**, który w swoim wystąpieniu podkreślił rolę, jaką spełniają popularne „BIN-y” w przechowywaniu ziarna w Polsce. Silosy bowiem produkowane przez rodzinę Krzemińskich w Aleksandrowie Kujawskim na stałe wpisały się już w pejzaż wsi polskiej. Firma przez 20 lat swojego istnienia zamontowała ich już ponad 50 000 o łącznej ładowności 4 mln ton i obecnie jest w stanie zaspokoić wymagania najbardziej wymagających klien-

tów. Pojemniki z ocynkowanej blachy wymyślone 1990 roku przez inżyniera **Zygmunta Krzemińskiego**, założyciela firmy są stale doskonalone i produkowane na potrzeby każdego producenta ziarna. Aktualnie w ofercie firmy, która z powodzeniem zdobywa też rynki zagraniczne znajdują się silosy dosuszające o pojemności od 10 do 2200 ton wraz z osprzętem. Jak podkreślił **Jan Krzemiński** prezes BIN, zaufanie jakim jego rodzinną firmę obdarzyli rolnicy jest dla niego zobowiązaniem i wyzwaniem do nieustannej pracy nad unowocześnianiem technologii przechowywania zbóż.

Dlatego też z myślą o potrzebach nowoczesnego gospodarstwa rolnego do sprzedaży wprowadzane są każdego roku nowe wyroby, które pozwalają rolnikom jeszcze lepiej pielęgnować ziarno, by nie traciło podczas przechowywania swojej jakości.

– Drodzy rolnicy, to wy zdecydowaliście o naszym rozwoju. Obiecujemy towarzyszyć wam w waszej walce o najwyższą jakość plonów z waszych gospodarstw i dobrą zapłatę za wasz codzienny trud – powiedział Jan Krzemiński.

WOP

Firma z województwa kujawsko - pomorskiego

SILOSY ZBOŻOWE

Z AKTYWNA WENTYLACJA

Rok założenia 1990
BIN
20 lat działalności

20 lat w służbie rolnictwa

www.bin.agro.pl
bin@bin.net.pl

INFORMACJE I ZAMÓWIENIA także telefonicznie:

- „BIN” Sp. z o.o. 87-700 Aleksandrów Kuj., ul. Narutowicza 12, tel. 54 282 88 00-03
- P.O.R. „KONSIL”, 89-121 Slesin k. Nakła, ul. Nakalska 10, tel. 52 385 78 59, 52 385 71 56, fax 52 385 71 55
- „KONSIL” Filia Mazurska, 11-520 Ryn, ul. Partyzantów 16, (Firma Z.U.M.) tel. 87 421 82 80
- „KONSIL” Filia Poznańska „TAD-OPAL”, 64-330 Opalenica, Sielinko, ul. Parkowa 2A, tel./fax 61 447 60 60
- „KONSIL” Filia Warmińska, 82-335 Gronowo Elbląskie, Oleśno 12, tel. kom. 506 187 058
- AGRO-INSTAL, 08-500 Ryki, Bazałów Nowy 75, woj. lubelskie, tel. 81 865 45 12, tel. kom. 694 803 638
- ELEWATOR, 37-716 Orły, Zadąbrowie 71A, woj. podkarpackie, tel. 16 671 25 14, tel. kom. 602 865 171
- P.H.U.O.R. „TECH-MAG” 48-300 Nysa, ul. Grodkowska 7, woj. opolskie, tel./fax 77 435 55 00, tel. kom. 605 07 47 33
- AGRO-KOMPLEKS, 83-200 Starogard Gdański, ul. Zielona 29, tel./fax 58 562 23 29, 561 01 77, tel. kom. 603 741 922
- P.O.M. Spółka z o.o., ul. Tytoniowa 4, 16-300 Augustów, tel. 87 643 34 76, fax 87 643 34 78
- PRONAR Sp. z o.o. fabryczne punkty sprzedaży
- Jaszczółki 44, 17-315 Grodzisk, tel. kom. 501 886 472, 501 896 470
- Wasilków k. Białegostoku (woj. podlaskie) ul. Ks. W. Rabczyńskiego 1, tel. kom. 501 445 774, 501 544 012
- Koszarówka 38, 19-203 Grajewo, tel. kom. 509 777 554
- AMAROL Andrzej Makarewicz, 12-250 Orzysz, ul. Wierzbńska (dz.41/46), tel. 662 840 503

OFERUJEMY TEŻ URZĄDZENIA transportowe:

- wybieraki ziarna z silosów
- przenośniki ślimakowe
- przenośniki pneumatyczne

dosuszające:

- wentylatory do wietrzenia zbóż w silosach
- nagrzewnice elektryczne powietrza

paszowe:

- śrutowniki bijakowe ssąco-tłoczące 1200 kg/h
- mieszalniki paszowe poj. 1000 kg
- pojemniki paszowe 1600 l
- dozowniki wagowe pod mieszalniki

oraz: przenośniki paszowe, węże, rozdzielacze i inne

Zetor Polska sp. z o.o. ul. Wrocławska 48, 62-800 Kalisz
tel. 62 501 44 00, fax 62 501 44 99, www.zetor.pl

Zetor

system

Kosiarki - Przetraszacze - Zgrabiarki

Zetor Finance
- szczegóły u najbliższego dealera

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

T U W

AGROCASCO dla rolników

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” – to nawiązanie do tradycji polskich ubezpieczeń. Wzajemnościowa działalność ubezpieczeniowa nie jest nastawiona na wytwarzanie zysku postawionego do dyspozycji akcjonariuszy, lecz na zaspokojenie osób ubezpieczonych. Zadbaj i Ty o swój sprzęt. Ubezpieczenie sprzętu rolniczego „AGROCASCO” – to oferta skierowana właśnie do Ciebie.

P przedmiotem ubezpieczenia jest – sprzęt rolniczy stanowiący własność lub będący w prawnym posiadaniu Ubezpieczonego.

Zakres ubezpieczenia.

I Podstawowy.

Towarzystwo, w podstawowym zakresie ubezpieczenia, obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe w sprzęcie rolniczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wskutek wszelkich zdarzeń niezależnych od woli Ubezpieczonego lub osoby upoważnionej do korzystania ze sprzętu rolniczego.

II Rozszerzenie o ryzyko kradzieży z siedliska.

Na wniosek Ubezpieczającego zakres podstawowy ubezpieczenia AGROCASCO może zostać rozszerzony o kradzież sprzętu rolniczego znajdującego się na terenie siedliska.

III Rozszerzenie o ryzyko kradzieży z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Na wniosek Ubezpieczającego zakres podstawowy ubezpieczenia AGROCASCO może zostać rozszerzony o kradzież sprzętu rolniczego znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ubezpieczenie w tym zakresie obejmuje również ubezpieczenie ryzyka kradzieży z siedliska.

Poza siedliskiem przedmiotem ubezpieczenia są stanowiące własność lub będące w posiadaniu Ubezpieczonego:

- samojezdne maszyny rolnicze,
- zagregowany (połączony) z samojezdną maszyną, a w szczególności z ciągnikiem rolniczym, sprzęt rolniczy.

Udział własny.

- Wprowadza się udział własny Ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 10% ustalonego odszkodowania.
- Ubezpieczający może znieść udział własny po opłaceniu dodatkowej składki.
- Na wniosek Ubezpieczającego, w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia w podstawowym zakresie, można zastosować wyższy niż **10-procentowy udział własny** Ubezpieczonego w szkodzie w wysokości **20% lub 30%** za odpowiednio **zmniejszoną składkę o 10% lub o 20%**.

Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy lub krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe).

Suma ubezpieczenia, składka ubezpieczeniowa oraz wysokość odszkodowania naliczane są od wartości rynkowej sprzętu rolniczego.

● **Wartość rynkowa ustalana jest** przez Towarzystwo **na podstawie notowań rynkowych sprzętu rolniczego danej marki, typu, modelu z uwzględnieniem cech indywidualnych i historii użytkowania**; przy braku notowań rynkowych danego sprzętu rolniczego wartość przyjętą do ubezpieczenia ustala się metodą oceny indywidualnej (np. przyjmując średnią z wartości typów sprzętu rolniczego o porównywalnych rozwiązaniach użytkowo-funkcjonalnych).

Doubezpieczenie.

- Jeśli w okresie ubezpieczenia wzrośnie wartość ubezpieczonego sprzętu rol-

niczego (np. w związku z wymianą silnika, komputera pokładowego, innego podzespołu) lub nastąpi zmniejszenie sumy ubezpieczenia w związku z wypłatą odszkodowania, Ubezpieczający może w porozumieniu z Towarzystwem podwyższyć lub uzupełnić sumę ubezpieczenia.

Zniżki/zwyżki składki:

zniżki składki:

- a) za jednorazową opłatę składki,
- b) za posiadanie zawartej z Towarzystwem umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków *wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych*,
- c) za posiadanie zawartej z Towarzystwem umowy ubezpieczenia dla gospodarstw rolnych „Bezpieczna Zagroda”,
- d) za bezszkodowy przebieg ubezpieczenia (system bonus-malus);

zwyżki składki:

- a) za szkodowy przebieg ubezpieczenia (system bonus-malus),
- b) za rozłożenie składki na raty, wszelkie zniżki i zwyżki składki oblicza się metodą iloczynową;

System bonus-malus określa wysokość przysługującej zniżki/zwyżki składki w zależności od przebiegu ubezpieczenia.

W przypadku zastosowania podwyższonej stawki taryfowej w poprzednim okresie ubezpieczenia, składkę za bieżący okres ubezpieczenia ustala się w wysokości stawki podstawowej – o ile w poprzednim 12-miesięcznym okresie ubezpieczenia nie wystąpiła żadna szkoda.

Ubezpieczający traci uprawnienia do zniżek składki określonych w tabeli bonus-malus, jeżeli okres przerwy między 12-miesięcznymi umowami ubezpieczenia zawartymi w TUW „TUW” lub innym zakładzie ubezpieczeń przekracza 24 miesiące.

Jeżeli sprzęt rolniczy jest przedmiotem współwłasności, zniżkę składki z tytułu bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia ustala się w oparciu o uprawnienia do zniżki przysługujące któremukolwiek ze współwłaścicieli.

Przy ustaleniu rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania wiążące są ceny rynkowe części zamiennych oraz usług obowiązujące w danym regionie.

Szkoda częściowa.

W przypadku szkody częściowej, Towarzystwo w porozumieniu z Ubezpieczonym ustala wysokość odszkodowania w oparciu o:

- **wycenę kosztów naprawy sporządzoną przez Towarzystwo, z uwzględnieniem zużycia,**

- **imiennie rachunki dokumentujące poniesione koszty naprawy (robocizny, części i materiałów), uwzględniające zweryfikowany przez Towarzystwo rachunek strat, z uwzględnieniem zużycia.**

- **Kwota odszkodowania może uwzględniać koszty użycia zmodernizowanych części lub zespołów oraz może być rozszerzona o kwotę uwzględniającą naprawę lub wymianę elementów nieuszkodzonych, jeżeli jest to uzasadnione względami ekonomicznymi lub technologicznymi.**

- **Stopień zużycia naliczany jest w wysokości 10% za każdy rozpoczęty rok kalendarzowy eksploatacji, począwszy od trzeciego roku eksploatacji, nie więcej jednak niż 70%.**

Szkoda całkowita.

W przypadku szkody całkowitej, Towarzystwo ustala odszkodowanie w kwocie równej wartości rynkowej sprzętu rolniczego tego samego rodzaju, typu i mocy z dnia powstania szkody, nie większej jednak niż suma ubezpieczenia, pomniejszonej o wartość pozostałości określonej na dzień ustalania odszkodowania.

Chcesz wiedzieć więcej? Wejdź na stronę www.tuw.pl lub skontaktuj się z Biurem Regionalnym.

Jarosław Grzywiński

Tabela bonus-malus

Klasa taryfowa	Klasyfikacja w systemie zniżek i zwyżek	Zwyżka / Zniżka składki (w %)	Przeniesienie w klasie taryfowej		
			po 1 szkodzie	po 2 szkodzie	po 3 szkodzie i więcej
1		+ 60	1	1	1
2		+ 40	1	1	1
3		+ 20	2	1	1
4	Stawka podstawowa	0	3	2	1
5	Po 1 roku bez szkody	- 10	4	3	2
6	Po 2 latach bez szkody	- 20	5	4	3
7	Po 3 latach bez szkody	- 30	6	5	4
8	Po 4 latach bez szkody	- 40	7	6	5
9	Po 5 latach bez szkody	- 50	8	7	6
10	Powyżej 6 lat bez szkody	- 60	9	8	7